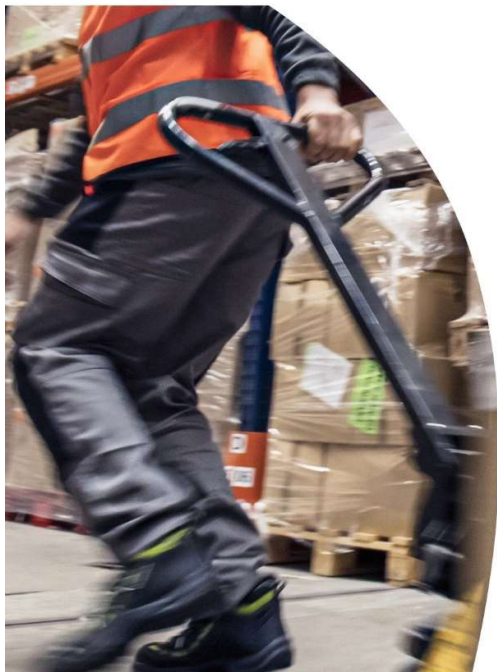

FEDRIS

FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR BEROEPSRISICO'S

Statistisch Jaarverslag 2021

Arbeidsongevallen - Publieke sector

Inhoud

1. INLEIDING	3
2. EVOLUTIE 2011–2021	5
3. GEVOLGEN VAN DE GEREDELDE ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN	10
4. PERSOONSKENMERKEN VAN DE SLACHTOFFERS VAN ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN	13
5. BEROEPSKENMERKEN VAN DE SLACHTOFFERS VAN ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN IN DE PUBLIEKE SECTOR	16
5.1. VERDELING VOLGENS BEROEPSCATEGORIE	16
5.2. VERDELING VOLGENS SOORT WERK	18
5.3. VERDELING VOLGENS CODE BEROEP (ISCO)	20
5.4. VERDELING VOLGENS ANCIËNNITEIT	21
5.5. VERDELING VOLGENS GROOTTE VAN DE ONDERNEMING	23
6. FREQUENTIEGRADEN EN WERKELIJKE ERNSTGRADEN	24
7. ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN VOLGENS DE ECONOMISCHE ACTIVITEITSSECTOR	26
8. ARBEIDSWEGONGEVALLEN	33
9. VERGELIJKING TUSSEN DE KARAKTERISTIEKEN VAN DE ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN IN DE PUBLIEKE SECTOR EN DE PRIVÉSECTOR VAN 2019 TOT 2021	38

1. INLEIDING

De methode om de gegevens over de arbeidsongevallen in de publieke sector te verzamelen is fundamenteel gewijzigd vanaf de ongevallen van 2014 met de inwerkingtreding van het K.B. van 7.5.2013 houdende uitvoering van artikel 20bis van de wet van 03.07.1967. Dit wetsartikel bepaalt dat de werkgevers uit de overheidssector (onderhevig aan de arbeidsongevallenwet van 03.07.1967) verplicht zijn de arbeidsongevallengegevens aan te geven aan de gegevensbank van FEDRIS via het portaal van de sociale zekerheid (Publiato).

Vóór 2014 werden de gegevens overgemaakt via papier en Excel-bestanden.

Deze elektronische overdracht via het netwerk van de sociale zekerheid laat België sinds 2016 toe om zijn verplichtingen na te komen die zijn vastgelegd in de Europese verordening 1338/2008 betreffende de Communautaire statistieken over de volksgezondheid en de gezondheid en veiligheid op het werk. Daarin is bepaald dat de diverse lidstaten de arbeidsongevallengegevens van werknemers, voor de ongevallen vanaf 2012, aan Eurostat moeten doorgeven. In de verordening 349/2011 van de Commissie van 11 april 2011 worden de uitvoeringsmodaliteiten inzake arbeidsongevallen verduidelijkt. De ongevalsgegevens van alle werknemers dienen te worden overgemaakt, met enkele uitzonderingen (militairen, veiligheidsdiensten,...) waarvoor de mededeling facultatief is.

België bekam een vrijstelling op deze verordening tot de data van 2014 (met overdracht eind juni 2016). In 2021 werden, voor de achtste keer reeds, de arbeidsongevallen (met meer dan drie dagen TAO of dodelijk) van alle Belgische werknemers doorgegeven aan Eurostat.

Dit jaarrapport 2021 baseert zich hoofdzakelijk op de gegevens uit de aangiftes via Publiato. De tewerkstellingsgegevens worden aangeleverd door de RSZ (inclusief data PPO), waarmee frequentie- en ernstgraden berekend worden.

Twee openbare instellingen moeten hun gegevens niet (volledig) doorgeven aan FEDRIS: Defensie wat betreft het militair personeel, en het statutair personeel van HR Rail (NMBS-Infrabel), welke onder een specifieke reglementering vallen. De gegevens van ongevallen van militairen dienen ook niet te worden meegedeeld aan Eurostat.

Voor het statutair personeel van HR Rail (wet van 23.07.1926) heeft FEDRIS voor 2021, zoals in vorige jaren, een Excel-bestand ontvangen met ongevalsgegevens zoals die door de werkgever werden geregistreerd. Het contractueel personeel van HR Rail valt onder de wet van '71 en wordt opgenomen in de cijfers voor de privésector.

Wat Defensie (NACE 84220) betreft worden arbeidsongevallen van het militair personeel niet opgenomen in de gegevens die in dit rapport worden gepresenteerd, maar de ongevallen van burgerpersoneel daarentegen wel. In de RSZ cijfers voor Defensie zijn ook de tewerkstellingsgegevens van het militair personeel inbegrepen (25.535 VTE in 2021). Deze worden bijgevolg in mindering gebracht bij het berekenen van de frequentie- en ernstgraden die in dit rapport worden getoond. Eenzelfde correctie werd doorgevoerd bij de tewerkstellingscijfers voor de periode 2017-2020, zie Tabel 2.b.

Gezien de toegenomen betrouwbaarheid van de doorgegeven periodes inzake arbeidsongeschiktheid, is het in dit jaarrapport nu mogelijk om de structuur van het jaarverslag voor de privésector grotendeels te volgen. Dat neemt niet weg dat er enkele (blijvende) verschillen zijn:

- In het verslag van de **privésector** wordt voor de gevolgen van het ongeval een verschil gemaakt tussen arbeidsongevallen:
 - zonder gevolg,
 - met tijdelijke arbeidsongeschiktheid,
 - met een voorziene blijvende ongeschiktheid,

- met dodelijke afloop.

Om dit onderscheid te maken baseert men zich op de effectieve duur van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid enerzijds, en de reserve voor voorziene blijvende ongeschiktheid (die de verzekeraar aanlegt) anderzijds. Deze gegevens moesten overgemaakt worden door de verzekeringsmaatschappijen na de afsluiting van het boekjaar. Voor het rapport dat betrekking heeft op de gegevens van het jaar 2021 werden deze gegevens door de verzekeringsmaatschappijen overgemaakt aan FEDRIS tegen 28 februari 2022.

De duur van de arbeidsongeschiktheid in de jaarlijkse statistieken van de privésector wordt bepaald door het aantal dagen dat de verzekeringsonderneming betaalde tijdens het boekjaar. Dit betekent dat ongevallen die zich voordeden in december 2021 maximaal 30 dagen tijdelijke ongeschiktheid hadden in het jaarrapport van 2021.

- In het verslag van de **publieke sector** wordt voor de gevolgen van het ongeval een verschil gemaakt tussen arbeidsongevallen:
 - zonder gevolg,
 - met tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot 6 maanden,
 - met tijdelijke arbeidsongeschiktheid van meer dan 6 maanden,
 - met dodelijke afloop.

De duurtijd van de periode tijdelijke arbeidsongeschiktheid wordt voor de publieke sector bepaald door het aantal dagen ongeschiktheid tot ongeveer het einde van het jaar na het ongeval te tellen, en dus niet enkel door het aantal dagen tijdelijke ongeschiktheid tijdens het jaar van het ongeval. Dit geeft een ander (mogelijk meer realistisch) beeld van de gevolgen.

Nog een verschil met de privésector is dat men voor de publieke sector niet beschikt over het gegeven ‘reserve voor voorziene blijvende arbeidsongeschiktheid’. De opsplitsing tijdelijke arbeidsongeschiktheid van ‘minder’ en ‘meer’ dan 6 maanden werd gebaseerd op het criterium dat EUROSTAT hanteert om een arbeidsongeval als een ongeval met een blijvende arbeidsongeschiktheid te beschouwen.

In hoofdstuk 2 van het statistisch verslag van de publieke sector wordt wel een opsplitsing gemaakt tussen tijdelijke en blijvende arbeidsongeschiktheid. Het betreft hier de regelingen met een blijvende arbeidsongeschiktheid die ondertussen in de FEDRIS-databanken opgenomen werden.

We maken een onderscheid tussen arbeidsplaatsongevallen, arbeidswegongevallen en ongevallen “buiten de werkplek gebeurd, maar veroorzaakt door een derde tijdens de uitvoering van de taken van het slachtoffer”. Deze laatste categorie komt niet voor in de privésector. Het betreft dan b.v. een politieagent(e) die in zijn vrije tijd wordt aangevallen door iemand die hij/zij tijdens de ambtsuitoefening een bekeuring heeft gegeven.

2. EVOLUTIE 2011–2021

De arbeidsongevulsstatistieken 2021 bestaan uit de gegevens van de instellingen die zijn onderworpen aan de wet van 03.07.1967 en van het statutaire personeel van HR Rail. Ze gaan over 41.715 ongevalsangiften, waarvan 91,3% werd aanvaard en 8,7% werd geweigerd. In 2021 is het aantal aangiftes van arbeidsongevallen met 11,5% gestegen in vergelijking met 2020. De voornaamste oorzaak van deze stijging kan wellicht toegewezen worden aan de dalende impact van de COVID-19 crisis (wat minder telewerk, terug openen van ondernemingen...). Toch ligt het totaal aantal (al dan niet aanvaarde) aangiften nog beduidend onder het niveau van 2019, en de jaren ervoor. De reden hiervoor is waarschijnlijk het (blijvend) gestegen aandeel van telewerk in heel wat sectoren.

Deze vaststelling, een sterke daling in 2020 gevolgd door een minder sterke stijging in 2021 van het aantal arbeids(plaats)ongevallen, zal zich bijgevolg regelmatig herhalen doorheen dit rapport, bijvoorbeeld bij het bespreken van de opgesplitste aantallen ongevallen volgens de aard van het ongeval, leeftijdscategorie, sector, beroepscategorie of soort werk, of bij het toelichten van de graad (op/per 1.000 of 100.000 VTE) van enkele van deze grootheden.

Tabel 2.a: Evolutie van de aangiften arbeidsongevallen in de publieke sector voor de periode 2011–2021

Aangiften arbeidsongevallen in de publieke sector						
Jaar	Aangiften		Aanvaarde ongevallen		Geweigerde ongevallen	
	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100
2011	55.920	100	51.711	100	4.209	100
2012	54.566	98	50.129	97	4.437	105
2013	54.193	97	49.572	96	4.621	110
2014	50.884	91	46.291	90	4.593	109
2015	49.475	88	46.023	89	3.452	82
2016	50.775	91	47.421	92	3.354	80
2017	50.892	91	47.621	92	3.271	78
2018	50.986	91	47.664	92	3.322	79
2019	51.869	93	48.248	93	3.621	86
2020	37.411	67	34.066	66	3.345	80
2021	41.715	75	38.085	74	3.630	86

Tabel 2.b: Evolutie van de aangiften arbeidsongevallen in de publieke sector in relatie tot de evolutie van de werkgelegenheid in aantal VTE's voor de periode 2017–2021

Aangiften arbeidsongevallen in de publieke sector			
Jaar	VTE	Aangiften	Graad op 100.000 VTE
2017	778.071	50.892	6.541
2018	777.906	50.982	6.554
2019	784.057	51.869	6.615
2020	784.869	37.411	4.767
2021	794.061	41.715	5.253

Wanneer men de tewerkstelling, uitgedrukt in voltijdse equivalenten (VTE), in rekening brengt, stelt men vast dat de aangiftegraad, het aantal aangiften per 100.000 VTE, in 2021 gestegen is met 10% ten opzichte van 2020, na een daling van 28% in 2020 ten opzichte van 2019. De tewerkstelling in de publieke sector (in aantal VTE, exclusief militair personeel bij Defensie) is in 2021 met 1,2% is gestegen tegenover 2020.

Tabel 2.c: Evolutie van de aanvaarde arbeidsongevallen in de publieke sector voor de periode 2011–2021

Aanvaarde arbeidsongevallen in de publieke sector								
Jaar	Soort ongeval						TOTAAL	
	Arbeidsplaats		Arbeidsweg		Veroorzaakt door een derde buiten de uitoefening van de functie, maar door het feit van die functie			
	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100
2011	41.423	100	10.191	100	97	100	51.711	100
2012	39.886	96	10.175	100	68	70	50.129	97
2013	38.502	93	11.020	108	50	52	49.572	96
2014	36.993	89	9.097	89	201	207	46.291	90
2015	36.468	88	9.490	93	65	67	46.023	89
2016	37.569	91	9.784	96	68	70	47.421	92
2017	36.934	89	10.629	104	58	60	47.621	92
2018	37.059	89	10.550	104	55	57	47.664	92
2019	36.665	89	11.452	112	131	135	48.248	93
2020	26.972	65	7.073	69	21	22	34.066	66
2021	29.863	72	8.191	80	31	32	38.085	74

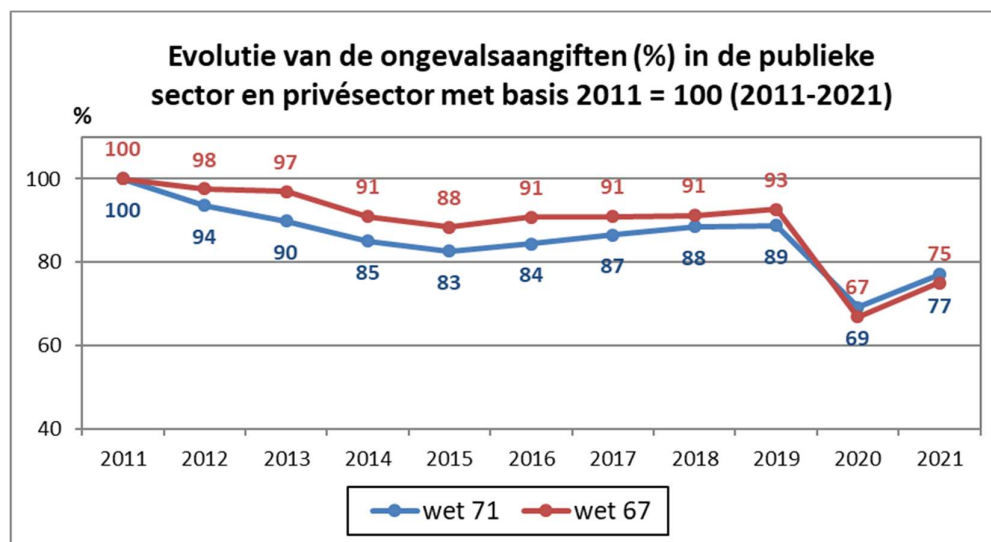
In 2021 stellen we een stijging van 10,7% vast van het aantal aanvaarde arbeidsplaatsongevallen ten opzichte van 2020, en een nog sterkere stijging van 15,8% van het aantal aanvaarde arbeidswegongevallen in 2021. Ook hier is de vaststelling dat de aantallen per soort ongeval in 2021 beduidend lager zijn dan in 2019.

Tabel 2.d: Evolutie van de geweigerde aangiften van arbeidsongevallen in de publieke sector voor de periode 2011–2021

Geweigerde aangiften in de publieke sector								
Jaar	Soort ongeval						TOTAAL	
	Arbeidsplaats		Arbeidsweg		Veroorzaakt door een derde buiten de uitoefening van de functie, maar door het feit van die functie			
	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100	N	Verschil op index 100
2011	3.492	100	707	100	10	100	4.209	100
2012	3.635	104	793	112	9	90	4.437	105
2013	3.691	106	905	128	25	250	4.621	110
2014	3.696	106	867	123	30	300	4.593	109
2015	2.767	79	671	95	14	140	3.452	82
2016	2.631	75	701	99	22	220	3.354	80
2017	2.573	74	688	97	10	100	3.271	78
2018	2.606	75	701	99	15	150	3.322	79
2019	2.784	80	825	117	12	120	3.621	86
2020	2.626	75	706	100	13	130	3.345	80
2021	2.798	80	819	116	13	130	3630	86

Op basis van deze tabel is de meest opvallende vaststelling dat de aantallen geweigerde aangiften, voor ongevallen op de arbeidsplaats en -weg, vergelijkbaar zijn met de aantallen die in 2019 werden opgetekend, na een daling in 2020 (in de categorie “Veroorzaakt door een derde...” zijn de aantallen te klein voor verregaande gevolgtrekkingen).

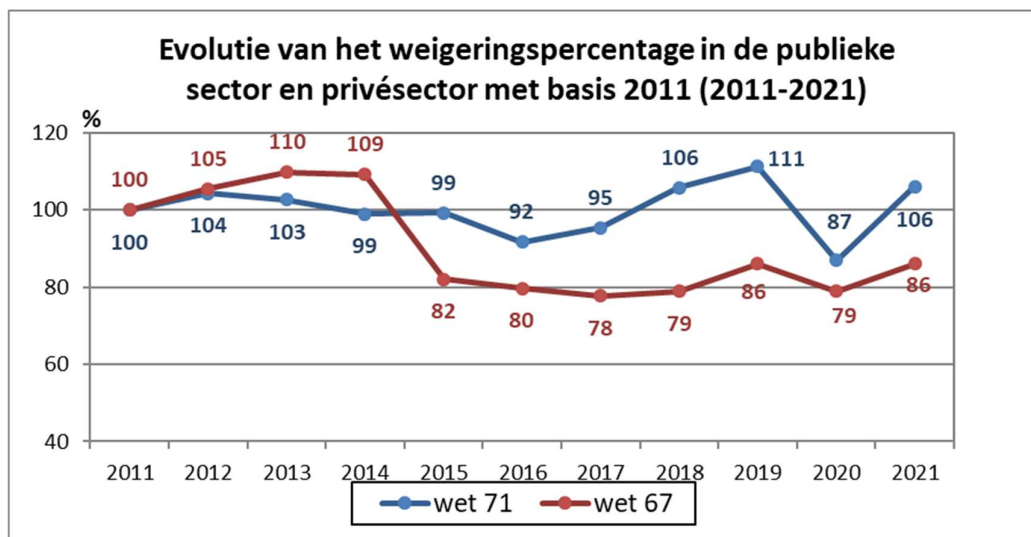
Grafiek 2.a: Evolutie van het percentage ongevalsaangiften in de publieke sector en privésector met basis 2011 = 100 voor de periode 2011–2021

De gegevens van de publieke (wet 67) en privésector (wet 71) van de laatste 11 jaar (Grafiek 2.a) tonen een gelijkaardige trend, tot in 2021.

Zowel voor de publieke als voor de privésector doet zich in 2021 een stijging voor van het aantal arbeidsongevallenaangiften in vergelijking met vorig jaar, en dit aantal blijft beduidend onder het niveau van 2019. Het gaat hier enkel om absolute aantallen aangiften.

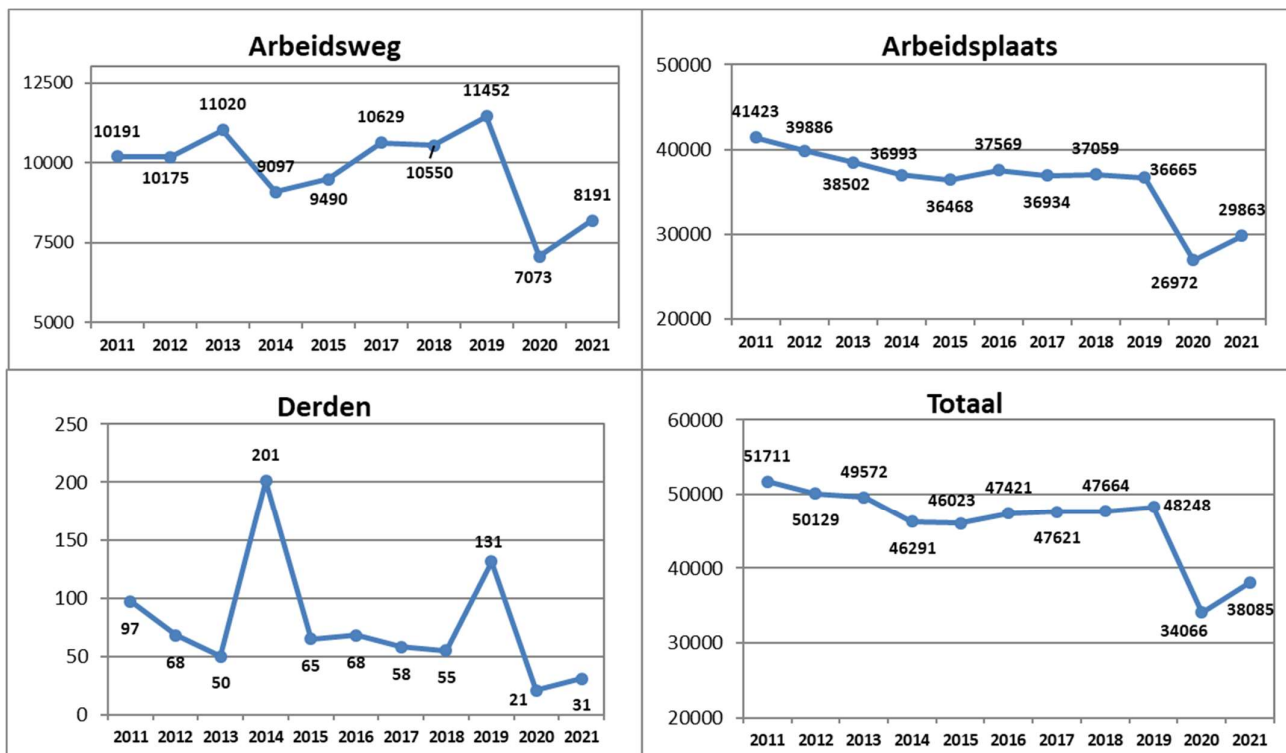
Grafiek 2.b: Evolutie van het weigeringspercentage in de publieke sector en privésector met basis 2011=100 voor de periode 2011–2021

Wat het weigeringspercentage betreft stelt men in 2021 zowel in de publieke als in de privésector een significante stijging vast (Grafiek 2.b). Deze stijging is in de privésector nog sterker dan in de publieke sector.

De weigeringspercentages in 2021 zijn vergelijkbaar met de waarden die in 2019 werden opgetekend.

Grafiek 2.c: Evolutie van de aanvaarde arbeidsongevallen in de publieke sector, volgens de aard van het ongeval voor de periode 2011–2021

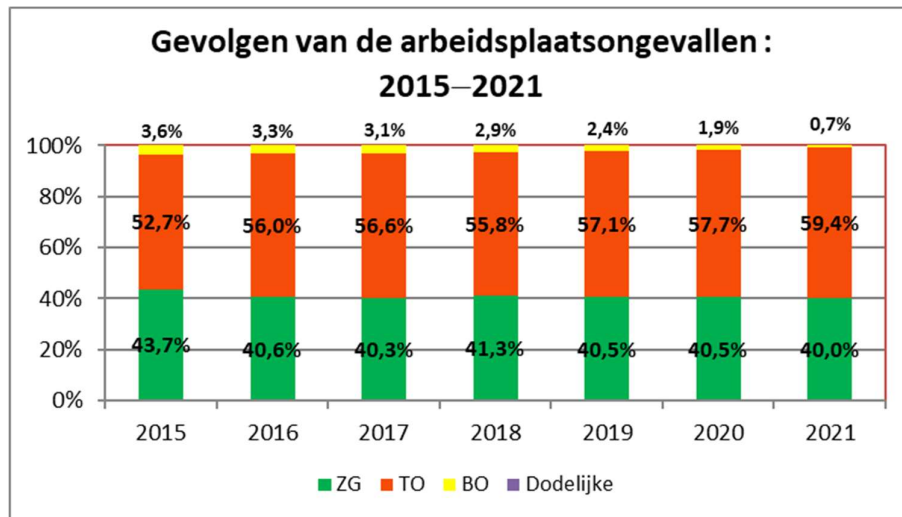

Wat betreft het aantal aanvaarde ongevallen ziet men in 2021 een stijging van het aantal absolute arbeidsongevallen, zowel op de weg als op de arbeidsplaats.

De aantallen getoond in deze grafieken voor 2021 blijven evenwel (ver) onder het niveau van 2019.

3. GEVOLGEN VAN DE GEREDELDE ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN

Grafiek 3.a: Evolutie van het procentueel aandeel van de gevolgen van de geregelde arbeidsplaatsongevallen (2015–2021)

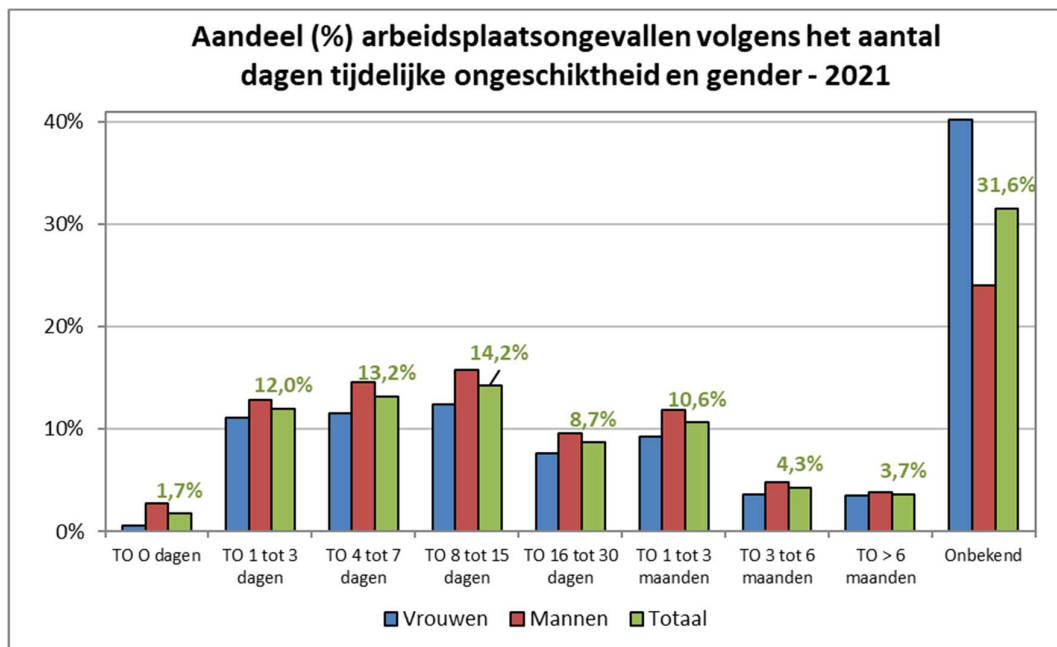

Wanneer we voor de arbeidsplaatsongevallen van 2021 kijken naar wat er werkelijk geregeld werd dan stellen we vast dat:

- 0,7% geregeld werd met een blijvende arbeidsongeschiktheid (BO)
- 59,4% een tijdelijke ongeschiktheid tot gevolg had (TO)
- 40,0% zonder gevolgen bleven (ZG).

We observeren een daling van het percentage arbeidsplaatsongevallen die geregeld werden met een blijvende arbeidsongeschiktheid (BO), omdat men steeds moet wachten tot het moment dat de letsels ten gevolge van het arbeidsongeval niet meer blijken te evolueren vooraleer men een blijvend percentage kan toekennen. Een stijgende tendens geldt bijgevolg voor de arbeidsongevallen met TO in de periode 2015-2021.

Grafiek 3.b: Aandeel (%) arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens aantal dagen tijdelijke arbeidsongeschiktheid en gender - 2021

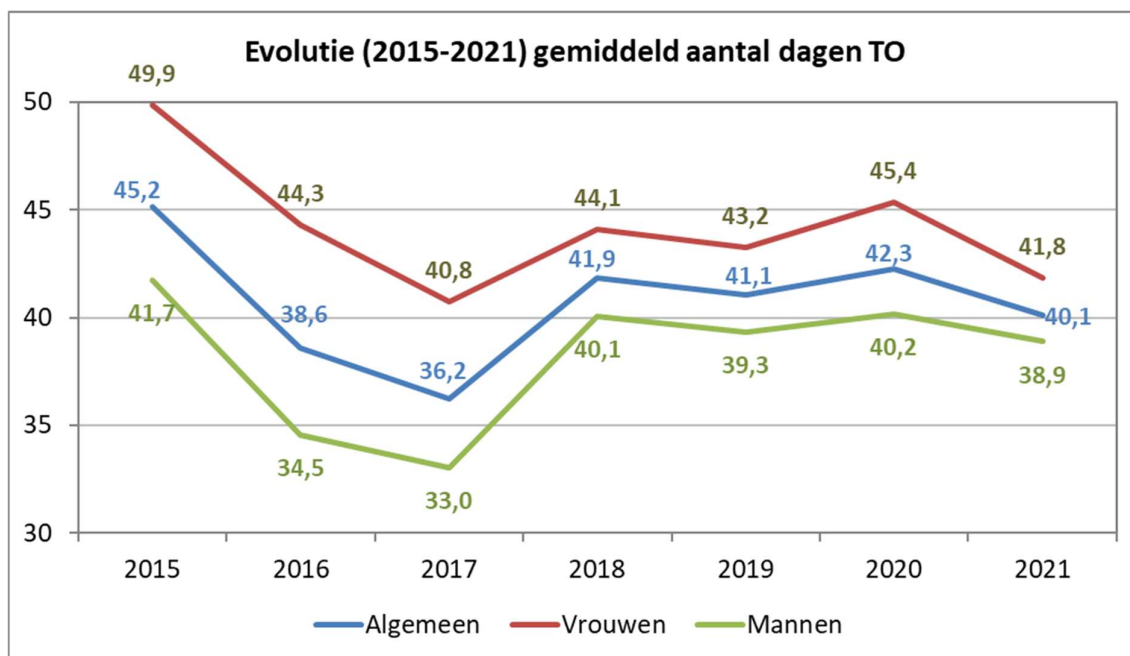
Bovenstaande grafiek toont de arbeidsplaatsongevallen volgens het effectief aantal dagen tijdelijke ongeschiktheid (totaal), en de opdeling volgens mannen en vrouwen.

Dit aantal dagen tijdelijke ongeschiktheid wordt uitsluitend berekend op basis van de *gekende* periodes van tijdelijke ongeschiktheid (aanvaarde¹² en twijfelachtige) die werden meegedeeld door Medex, de herverzekeraar of de werkgever en die gekend zijn in september 2021. Wanneer er geen enkele periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid werd meegedeeld, maar er wel een voorziene tijdelijke ongeschiktheid werd opgegeven door de werkgever bij de aangifte, werd deze in rekening gebracht.

Het aandeel van de niet gekende gegevens is vrij groot, zoals blijkt uit de laatste categorie in Grafiek 3.b. Bovendien heeft het grotere aandeel niet gekende gegevens bij vrouwen een duidelijke invloed op het procentueel aandeel in de andere categorieën (som = 100%).

Na onderzoek van deze **9.425 dossiers waarvoor geen periodes TO gekend zijn**, blijkt dat er voor 57% van de dossiers toch één of meerdere periodes van tijdelijke ongeschiktheid waren, die niet werden meegedeeld door MEDEX of de herverzekeraar. Voor 3% van deze dossiers waren er geen gevolgen. Voor 40% blijven de gevolgen onbekend.

Grafiek 3.c: Evolutie van het gemiddeld aantal arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens gender - 2015–2021

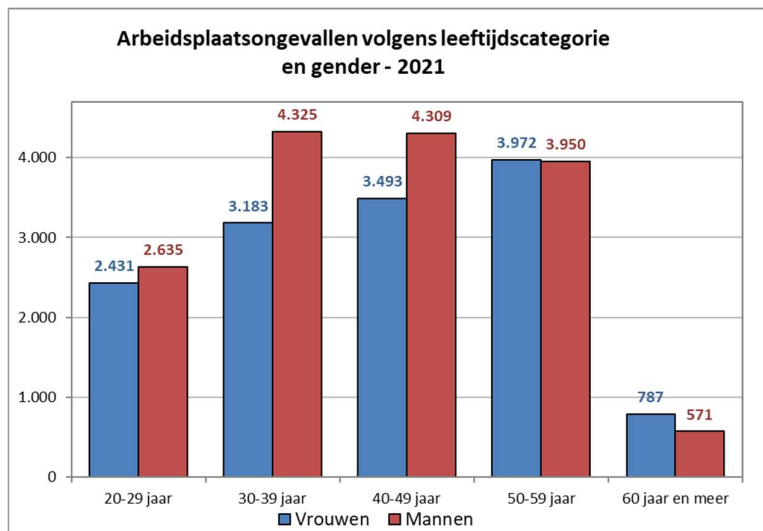

Deze grafiek toont het gemiddeld aantal dagen tijdelijke arbeidsongeschiktheid bij mannen en vrouwen in de periode 2015–2021. Bij de berekening werd opnieuw enkel rekening gehouden met de *gekende* periodes van tijdelijke ongeschiktheid. In 2020 zien we een stijging van het gemiddeld aantal dagen TO, die meer uitgesproken is bij vrouwen dan bij mannen.

Uit Grafiek 3.b volgt dat de mediaan van het aantal dagen TO in 2021 voor elke categorie veel lager is dan het gemiddelde (dit werd geverifieerd met de meer gedetailleerde gegevens van de gekende periodes van TO, waaruit blijkt dat de mediaan voor elke categorie in bovenstaande grafiek ongeveer 10 dagen bedraagt). Dit wijst erop dat het gemiddelde sterk beïnvloed wordt door de arbeidsongevallen met een groot aantal dagen TO. Deze observatie geldt eveneens voor de voorafgaande jaren.

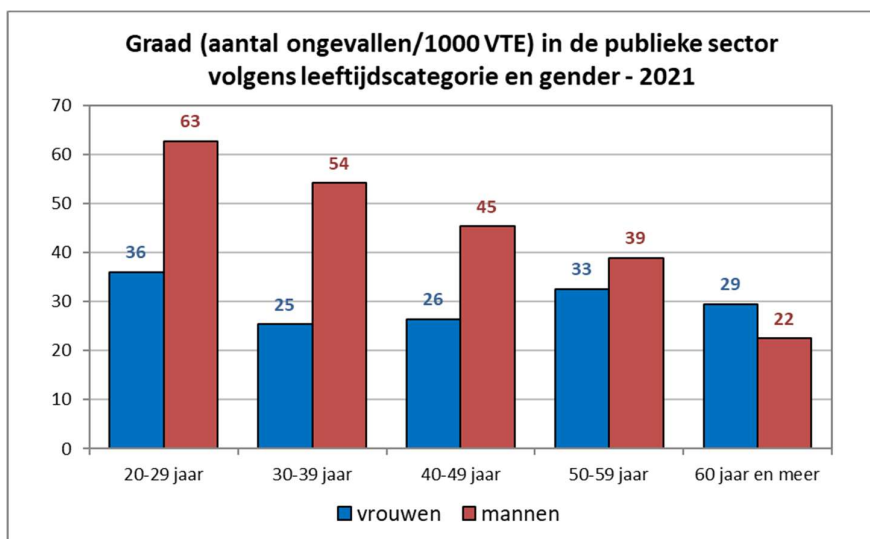
4. PERSOONSKENMERKEN VAN DE SLACHTOFFERS VAN ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN

Grafiek 4.a: Arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens leeftijdscategorie en gender van het slachtoffer - 2021

Bij vrouwen gebeuren meer arbeidsplaatsongevallen in de categorie ≥ 50 jaar dan bij mannen, het omgekeerde is waar in de andere leeftijdscategorieën. In de publieke sector vertegenwoordigen vrouwen wel 57,9% van de tewerkstelling (in VTE), tegenover 42,1% bij mannen (gegevens 2021).

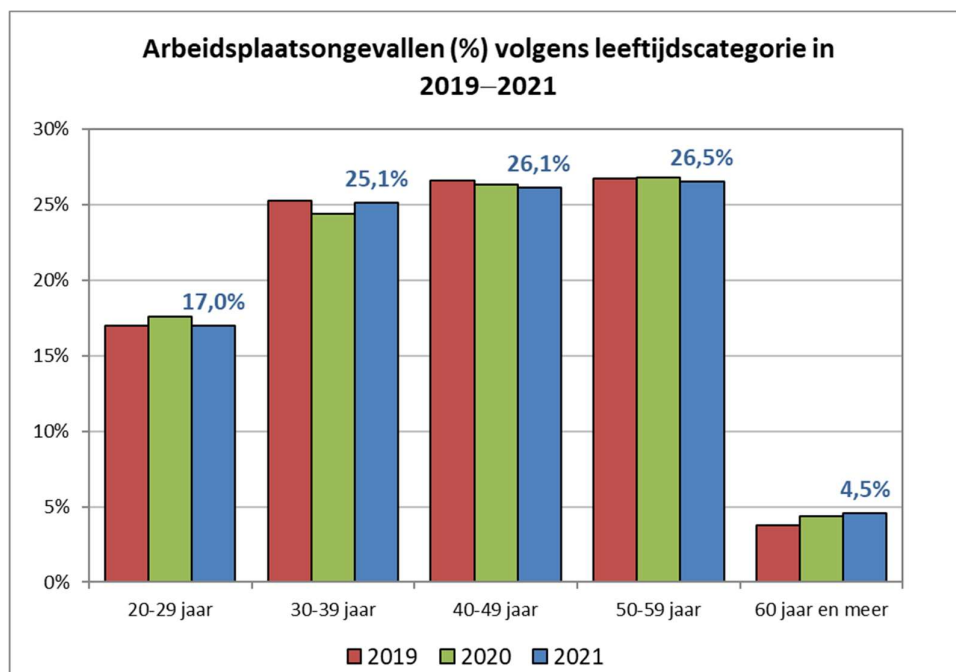
Grafiek 4.b: Graad per 1000 werknemers (VTE) van de aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling van het aantal ongevallen volgens leeftijdscategorie en gender van het slachtoffer - 2021

Deze graad per 1000 VTE omvat alle aanvaarde arbeidsplaatsongevallen, ook deze met 0 dagen arbeidsongeschiktheid. Uit bovenstaande grafiek kunnen we besluiten dat deze variabele in zowat alle leeftijdscategorieën bij mannen beduidend hoger ligt dan bij vrouwen.

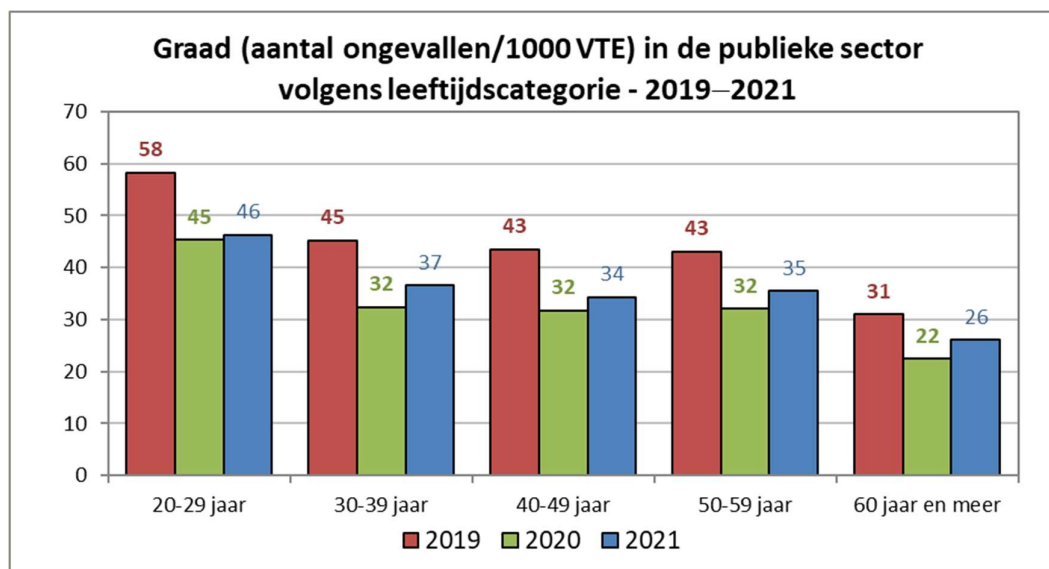
Bij mannen vertoont deze parameter een duidelijk dalende trend naarmate de leeftijd van de werknemer stijgt, terwijl deze bij vrouwen relatief stabiel blijft.

Grafiek 4.c: Evolutie aandeel (%) arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens leeftijdscategorie - 2019–2021

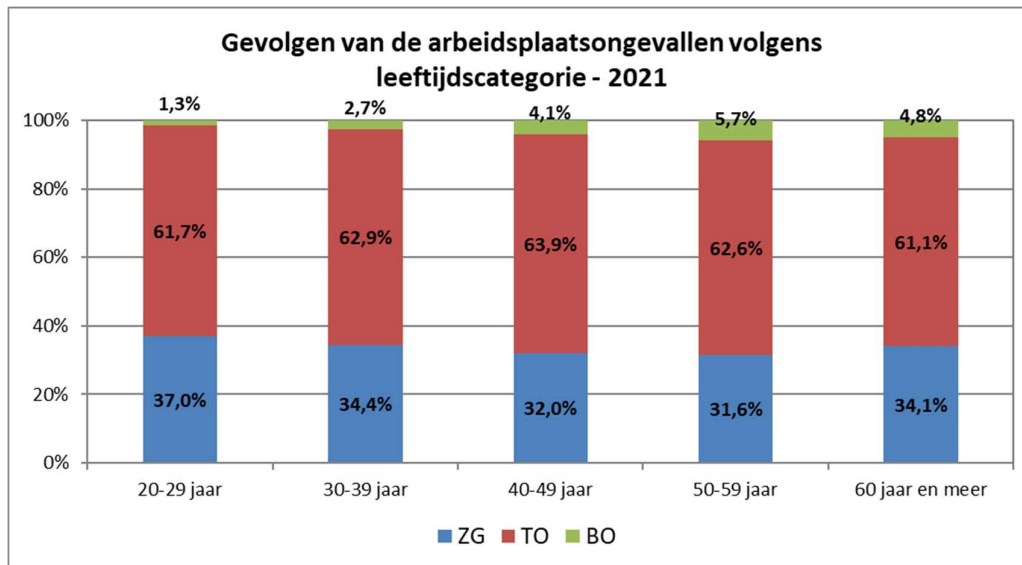
Op basis van Grafiek 4.c stellen we vast dat zich geen grote wijzigingen hebben voorgedaan over de periode 2019 - 2021 met betrekking tot de verdeling over leeftijdscategorie van het percentage aanvaarde arbeidsongevallen. Het aandeel van de hoogste leeftijdscategorie vertoont wel eens stijgende trend voor de periode 2019-2021.

Grafiek 4.d: Evolutie van de graad per 1000 VTE van de aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens leeftijdscategorie van het slachtoffer - 2019–2021

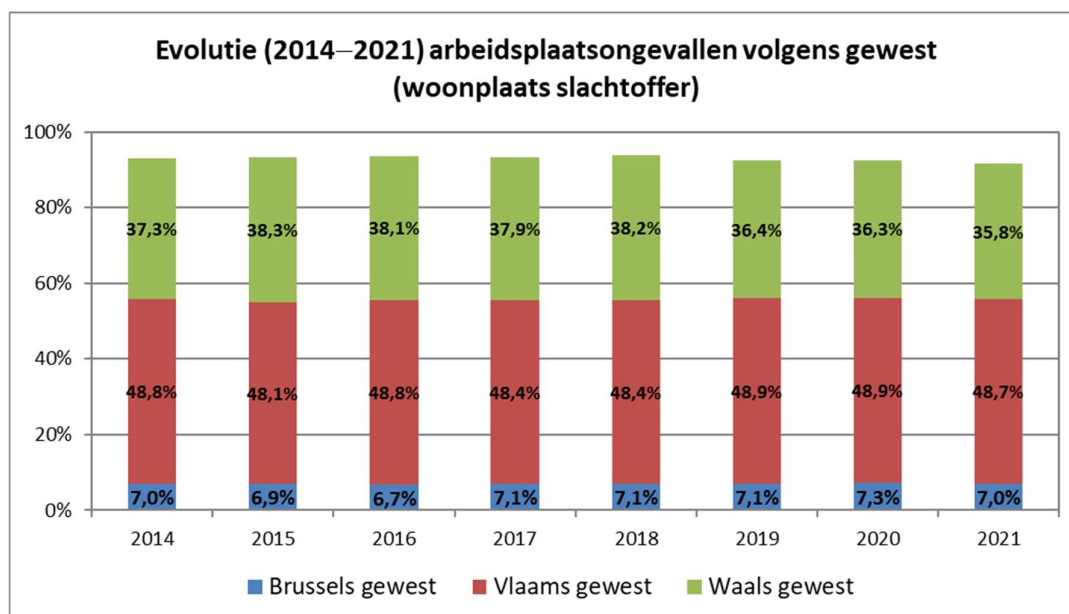
Na een duidelijke daling in 2020, vertoont de graad per 1000 VTE in 2021 terug een lichte stijging, en dit in alle leeftijdscategorieën. Deze waarden blijven echter onder het niveau van 2019.

Grafiek 4.e: Gevolgen van arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens leeftijdscategorie - 2021

Het risico op een arbeidsplaatsongeval met blijvende arbeidsongeschiktheid (BO) stijgt bij oudere werknemers, behalve in de categorie ≥ 60 jaar.

Grafiek 4.f: Evolutie arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens gewest (woonplaats slachtoffer) - 2014–2021

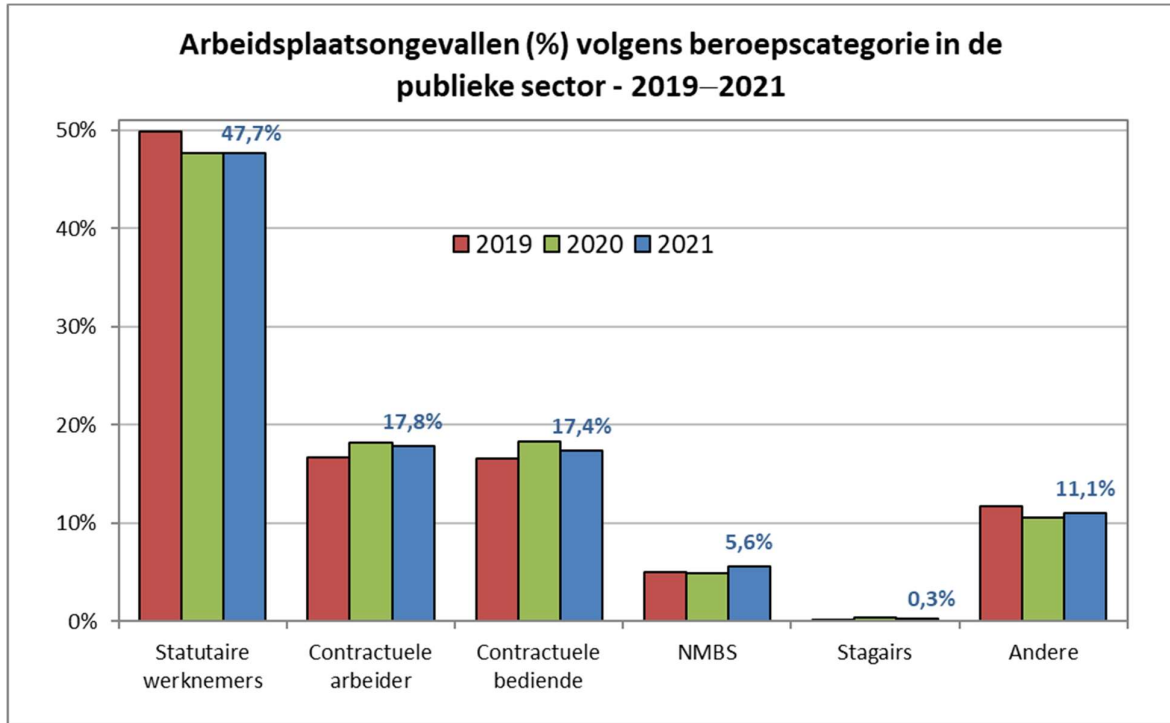

Ook in 2021 doen ongeveer 7,0% van de aanvaarde arbeidsplaatsongevallen zich voor bij slachtoffers die in het Brussels Gewest wonen, 48,7% van de arbeidsplaatsongevallen bij slachtoffers woonachtig in het Vlaams Gewest en 35,8% van de arbeidsplaatsongevallen bij slachtoffers woonachtig in het Waals gewest. Van 8,5% van de arbeidsplaatsongevallen is de code verblijfplaats niet gekend in 2021. Hieronder vallen het personeel van HR Rail (statutairen) en de werknemers woonachtig in het buitenland.

5. BEROEPSKENMERKEN VAN DE SLACHTOFFERS VAN ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN IN DE PUBLIEKE SECTOR

5.1. VERDELING VOLGENS BEROEPSCATEGORIE

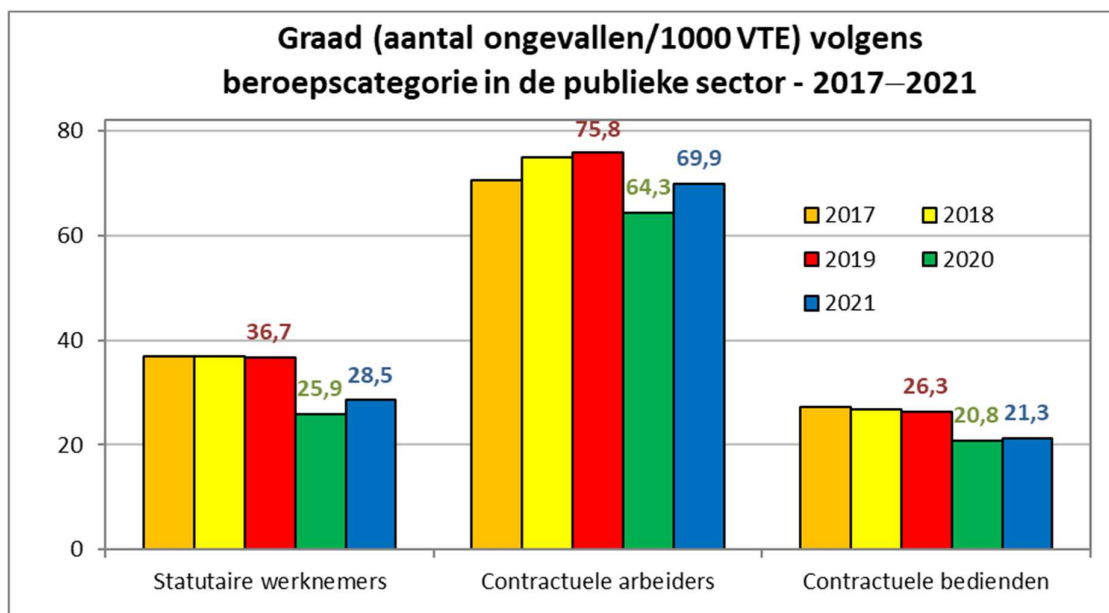
Grafiek 5.1.a : Evolutie aandeel (%) van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens beroepscategorie - 2019–2021

Van alle aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector in 2021 betreft 47,7% statutairen, 17,8% contractuele arbeiders, 17,4% contractuele bedienden, 5,6% personeel van HR Rail, 0,3% stagiairs en 11% iets anders dan hierboven vermeld. Deze verdeling is voor 2021 vergelijkbaar met deze van de vorige jaren.

Voor de contractuele arbeiders en bedienden is het aandeel licht gedaald in vergelijking met 2020, maar licht gestegen in vergelijking met 2019. We wensen nog eens te benadrukken dat dit niet betekent dat er minder arbeidsplaatsongevallen geweest zijn in deze beroepscategorieën in vergelijking met 2020. Integendeel, er deden zich meer ongevallen voor, een stijging van respectievelijk 8,2% en 5,5% tegenover 2020, maar het aandeel van deze beroepscategorieën op het totaal aantal arbeidsongevallen is gedaald.

Grafiek 5.1.b : Evolutie graad per 1000 VTE van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens beroepscategorie - 2017–2021

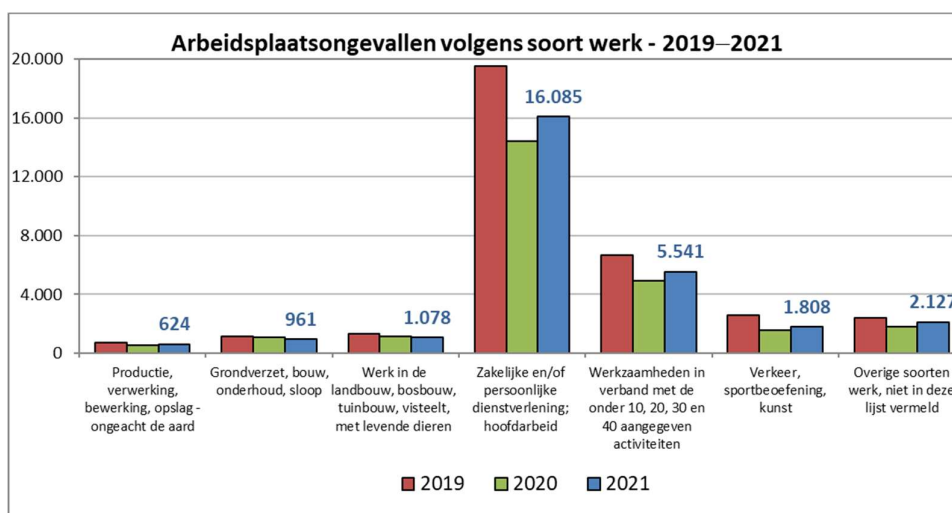

Wanneer we rekening houden met de tewerkstelling bekomen we een ander beeld. Dit wordt duidelijk in Grafiek 5.1.b waarin het aantal arbeidsplaatsongevallen wordt weergegeven per 1.000 voltijdse equivalenten in de drie beroepscategorieën met het hoogste aantal arbeidsplaatsongevallen. In deze drie beroepscategorieën is het aantal arbeidsplaatsongevallen op 1.000 VTE gedaald in 2020, gevolgd door een minder grote stijging in 2021 ten opzichte van 2020, waardoor deze graden in 2021 onder het niveau van 2019 blijven.

Deze grafiek toont ook aan dat het risico op een arbeidsplaatsongeval beduidend hoger is bij contractuele arbeiders in vergelijking met de twee andere beroepscategorieën.

5.2. VERDELING VOLGENS SOORT WERK

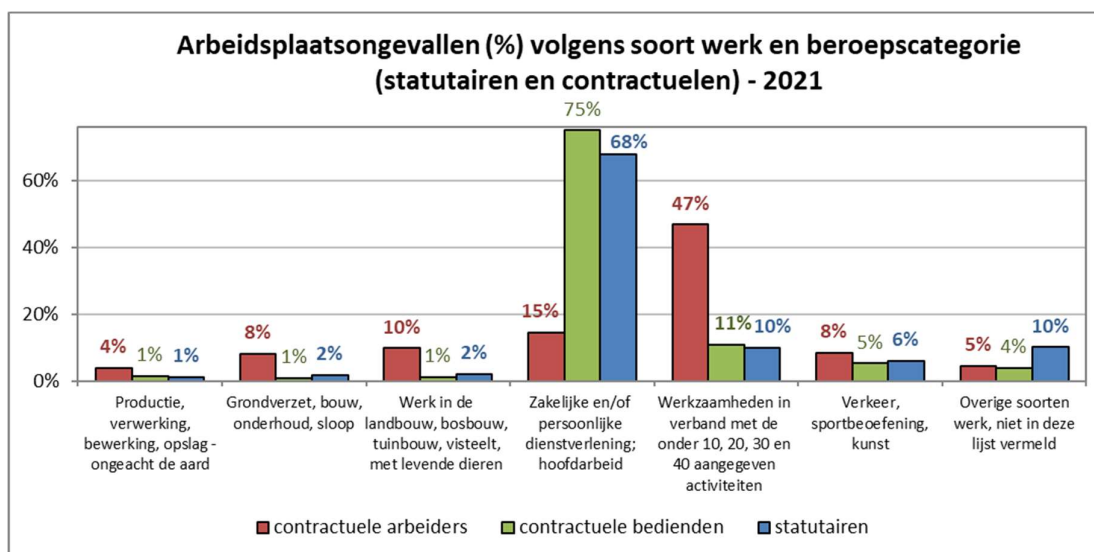
Grafiek 5.2.a: Evolutie van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens soort werk - 2019–2021

Zoals verwacht zien we in 2021 voor zowat alle soorten werk een stijging van het aantal aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in vergelijking met 2020, behalve voor het werktipe “Grondverzet, bouw, onderhoud, sloop” en “Werk in de landbouw, bosbouw, tuinbouw, visteelt, met levende dieren”, waar zich een lichte daling aftekent. De verdeling van het procentueel aandeel de over de diverse soorten werk, hier niet getoond, bleef echter vrij stabiel over de periode 2019-2021, met een lichte daling in 2021 t.o.v. 2020 van 0,7% voor de twee hierboven genoemde categorieën, en een lichte stijging voor de overige soorten werk.

De data die hierboven worden getoond voor 2021 blijven in alle categorieën - soms beduidend - onder het niveau van 2019. Veruit de meeste arbeidsongevallen vallen voor bij werkzaamheden in verband met “Zakelijke en/of persoonlijke dienstverlening; hoofdarbeid”. Deze categorie wordt in Grafiek 5.2.c in meer detail belicht.

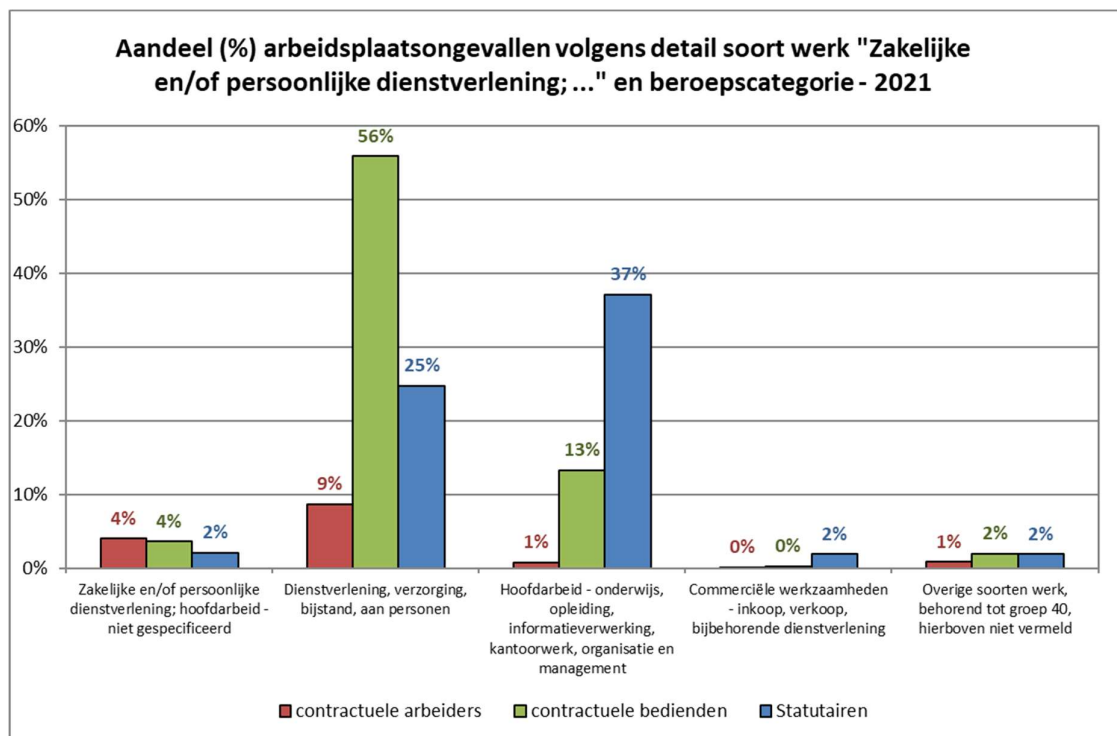
Grafiek 5.2.b: Aandeel (%) arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens soort werk en beroepscategorie - 2021

Het grootste deel van de arbeidsongevallen bij **contractuele arbeiders** gebeurden in 2021 bij werkzaamheden in verband met de activiteiten “Grondverzet, bouw, onderhoud, sloop”, “Werk in de landbouw, bosbouw, tuinbouw, visteelt, met levende dieren”, “Zakelijke en/of persoonlijke dienstverlening; hoofdarbeid”, en in de rubriek “Werkzaamheden in verband met de onder 10, 20, 30 en 40 aangegeven activiteiten - niet gespecificeerd” meer specifiek bij “het schoonmaken van ruimten, machines - industrieel of handmatig” (15%), “afvalbeheer, verwijdering, behandeling van afval” (14%), “Onderhoud, reparatie, afstelling” (9%) en “Plaatsing, voorbereiding, installatie, montage, losmaken, demontage” (6%).

Wanneer we het type werk bekijken voor de statutairen en de contractuele personeelsleden in de publieke sector, stellen we vast dat het grootste deel van de arbeidsongevallen bij **statutairen** (68%) en bij de **contractuele bedienden** (75%) gebeurden bij “Zakelijke en/of persoonlijke dienstverlening; hoofdarbeid - niet gespecificeerd”. Deze categorie wordt in de volgende grafiek verder opgesplitst.

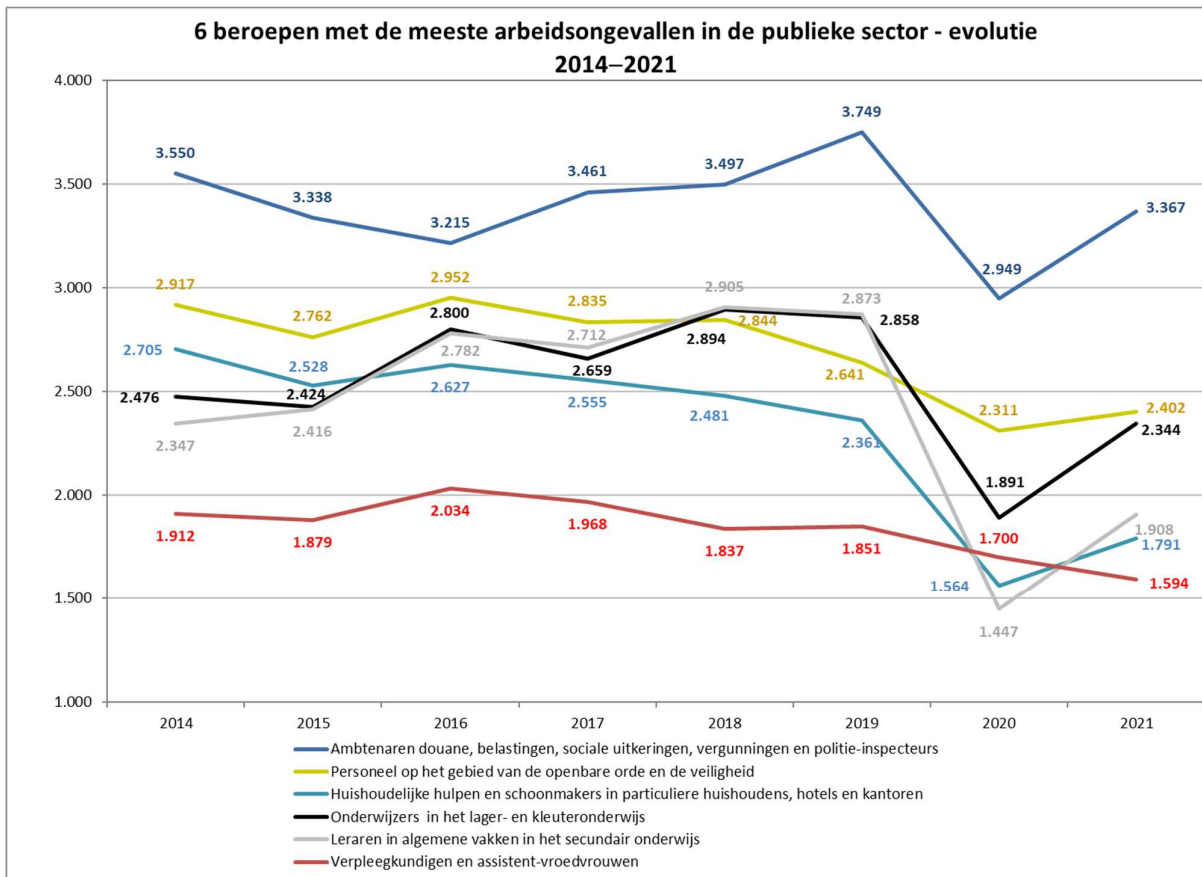
Grafiek 5.2.c: Aandeel (%) arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector: detail soort werk “Zakelijke en/of persoonlijke dienstverlening; hoofdarbeid - niet gespecificeerd” - volgens beroepscategorie - 2021

Grafiek 5.2.c toont de gedetailleerde verdeling van de arbeidsplaatsongevallen in de categorie soort werk “zakelijke en/of persoonlijke dienstverlening; hoofdarbeid”, volgens de beroepscategorie (statutairen en contractuelen). De 68% statutairen (in Grafiek 5.2.b), 15% contractuele arbeiders en 75% contractuele bedienden in deze categorie soort werk wordt in deze grafiek in meer detail belicht: 37% van de statutairen verrichtten in 2021 werk behorende tot de subcategorie “Hoofdarbeid - onderwijs, opleiding, informatieverwerking, kantoorwerk, organisatie en management” en 56% van de contractuele bedienden werkten in de “Dienstverlening, verzorging, bijstand aan personen”. Deze subcategorie vertegenwoordigt ook het grootste aandeel arbeidsongevallen bij contractuele arbeiders (9%) in deze categorie van soort werk.

5.3. VERDELING VOLGENS CODE BEROEP (ISCO)

Grafiek 5.3.a: Evolutie van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector: verdeling volgens beroepscode (ISCO-code) - 2014–2021

Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat het aantal arbeidsplaatsongevallen in 2021 is gestegen voor alle beroepscode die hier aan bod komen, behalve voor de beroepscode “Verpleegkundigen en assistent-vroedvrouwen”. Deze aantallen blijven onder het niveau van 2019.

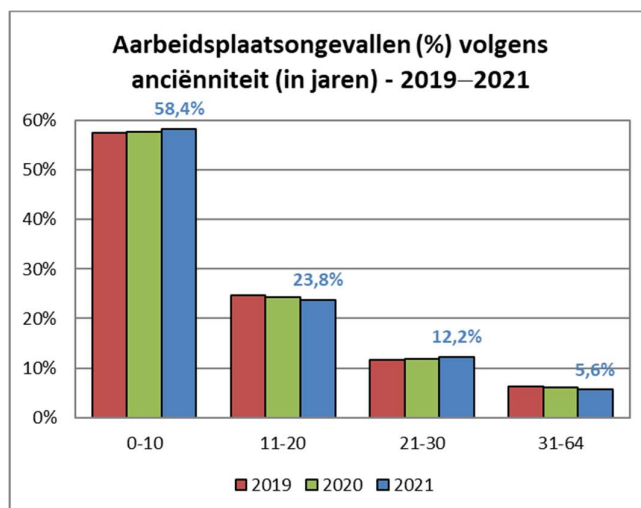
In de categorieën “Ambtenaren douane, belastingen, sociale uitkeringen, vergunningen en politie-inspecteurs” en “Onderwijzers in het lager- en kleuteronderwijs” bemerken we een meer uitgesproken stijging dan in de andere beroepscodecategorieën.

De impact van het COVID jaar 2020 komt opnieuw heel duidelijk tot uiting in deze grafiek.

5.4. VERDELING VOLGENS ANCIËNNITEIT

Grafiek 5.4.a: Evolutie aandeel (%) arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens anciënniteit in de onderneming - 2019–2021

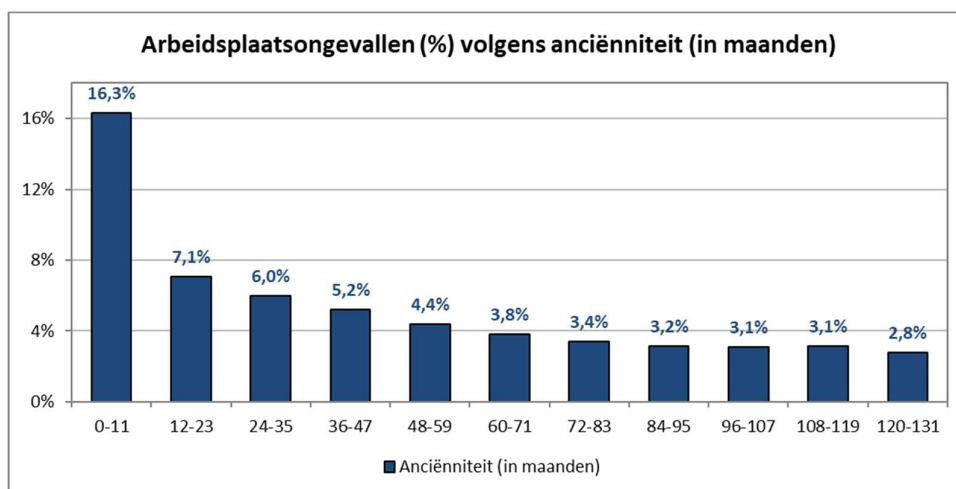
De anciënniteit wordt berekend door het aantal maanden te tellen tussen de datum van indiensttreding en de datum van het ongeval.

De verdeling van het procentueel aandeel aanvaarde arbeidsplaatsongevallen over de vier anciënniteitscategorieën die worden getoond in de bovenstaande grafiek vertoont een duidelijke daling volgens stijgende anciënniteit.

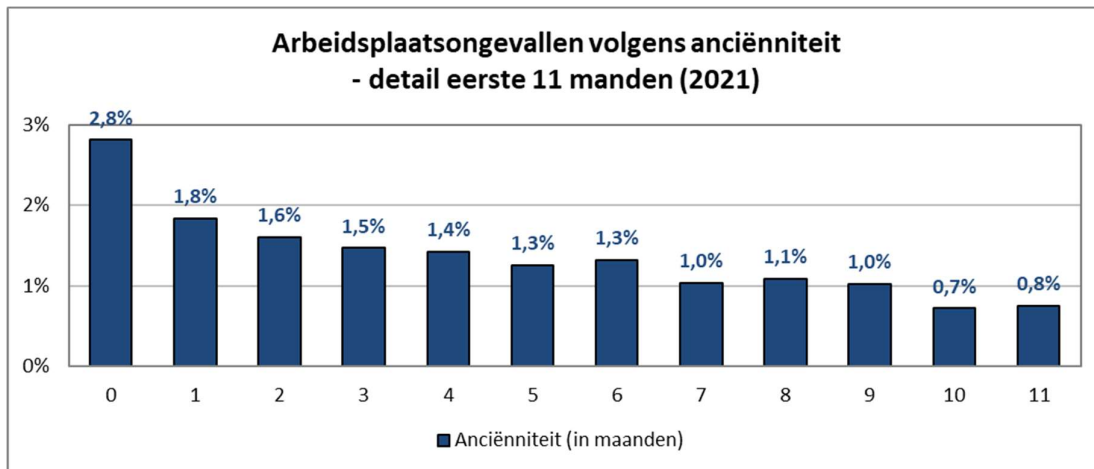
Met betrekking tot de evolutie van deze cijfers tijdens de periode 2019-2021 worden geen grote wijzigingen geobserveerd in deze categorieën.

Grafiek 5.4.b: Aandeel (%) arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector volgens anciënniteit in de onderneming in 2021 (in maanden)

Bij een verdere opsplitsing van de categorie “0-10 jaar” in 2021 stelt men vast dat 16,3% van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector zich gedurende de eerste 12 maanden van de tewerkstelling voordeden. Naarmate de anciënniteit en dus de beroepservaring toeneemt, daalt ook het aantal arbeidsongevallen.

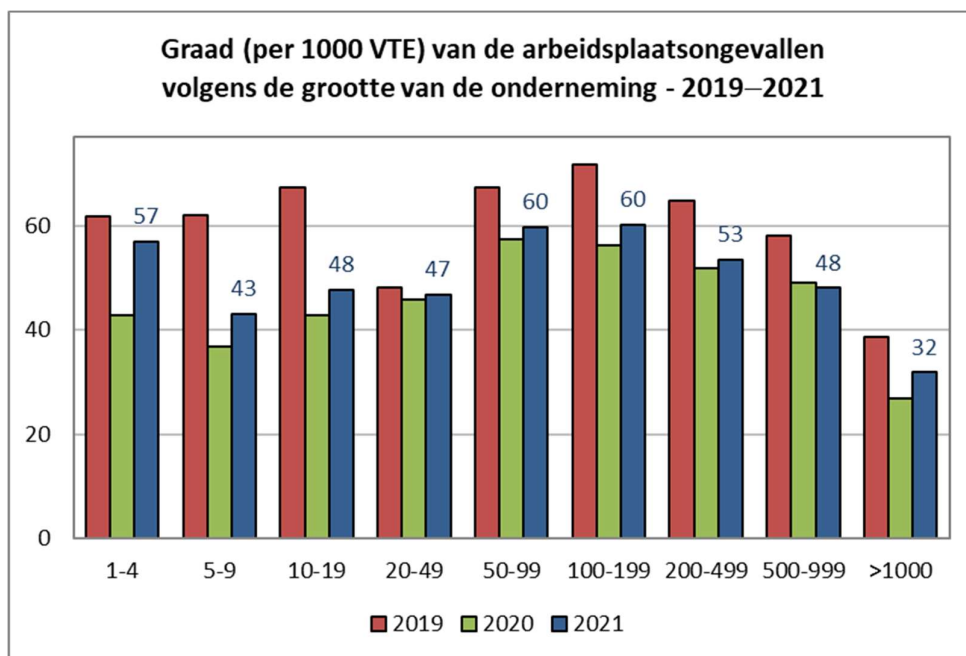
Grafiek 5.4.c: Aandeel (%) arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - detail anciënniteit eerste jaar in de onderneming - 2021

Wanneer men de arbeidsplaatsongevallen die gebeurden in de eerste 12 maanden na de tewerkstelling op maandbasis bekijkt, kan men vaststellen dat de meeste arbeidsongevallen zich voordoen onmiddellijk na de indiensttreding, en na een half jaar anciënniteit tot zowat de helft verminderen.

5.5. VERDELING VOLGENS GROOTTE VAN DE ONDERNEMING

Grafiek 5.5.a: Evolutie van de graad (per 1000 VTE) van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens de grootte van de onderneming - 2019–2021

In bovenstaande grafiek tonen we de verdeling volgens de grootte van de werkplaats (volgens aantal werknemers) van de graad (per 1000 VTE) van het aantal aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in de periode 2019-2021.

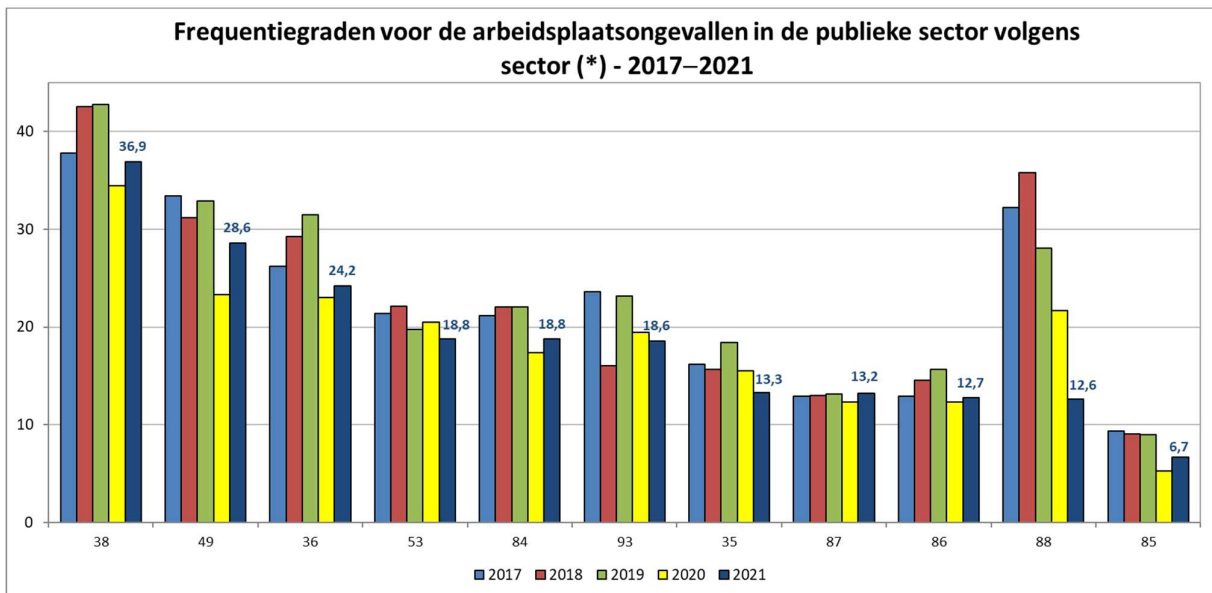
Na een eerder sterke daling in 2020 ten opzichte van 2019 (met uitzondering van een lichte daling in categorie 20-49), vertoont deze parameter in zowat alle categorieën (behalve 500-999) terug een gematigde stijging tegenover 2020 (met een eerder sterke stijging in categorie 1-4).

6. FREQUENTIEGRADEN EN WERKELIJKE ERNSTGRADEN

Onderstaande Grafiek 6.a en Grafiek 6.b laten toe om de evolutie van de frequentiegraden en de ernstgraden op te volgen voor de 10 activiteitensectoren met de hoogste frequentiegraad in 2021 (volgens dalende frequentiegraad 2021).

Deze grootheden worden berekend op basis van de aantallen (aanvaarde) arbeidsplaatsongevallen met **minstens 1 dag** arbeidsongeschiktheid.

Grafiek 6.a: Evolutie van de frequentiegraad van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens activiteitensector(*) - 2017–2021

(*): met uitsluiting van “Overige persoonlijke diensten”; geen gegevens in 2017 en 2018

Nace Codes activiteitensectoren :

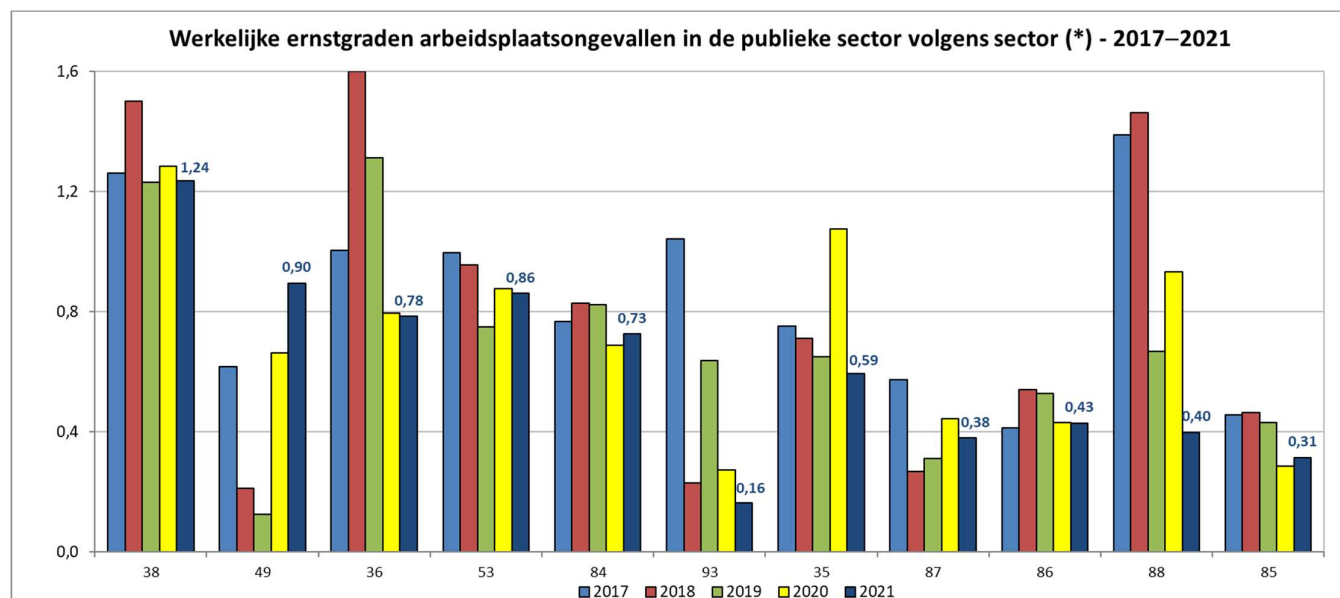
- 38 Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning
- 49 Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen
- 36 Wining, behandeling en distributie van water
- 53 Posterijen en koeriers
- 84 Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen
- 93 Sport, ontspanning en recreatie
- 35 Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht
- 87 Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting
- 86 Menselijke gezondheidszorg
- 88 Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting
- 85 Onderwijs

De sectoren in deze grafiek zijn geordend volgens dalende frequentiegraad in 2021. De sector met de hoogste frequentiegraad inzake arbeidsplaatsongevallen in 2021 is de sector verantwoordelijk voor de “Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning”.

In deze grafiek valt op dat de frequentiegraad in de sector “Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting” een sterk dalende trend vertoont sinds 2018.

Alhoewel de sector “Onderwijs” slechts de 13de plaats inneemt qua grootte van de frequentiegraad in 2021, hebben we deze toch aan bovenstaande lijst toegevoegd, aangezien dit, samen met sector 85, deze is met het hoogste absolute aantal arbeidsongevallen, zie ook Grafiek 7.a.

Grafiek 6.b: Werkelijke ernstgraad van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector - verdeling volgens activiteitssector(*): evolutie 2017–2021

(*): met uitsluiting van “Overige persoonlijke diensten”

In deze grafiek, waar de werkelijke ernstgraden per sector worden getoond, beschouwen we dezelfde sectoren als in Grafiek 6.a.

Bij het berekenen van de ernstgraden wordt het aantal **verloren dagen** in rekening gebracht. Aangezien er in de publieke sector per ongeval geen reserves bepaald worden voor het jaar na het ongeval, is het niet mogelijk de globale ernstgraad te berekenen die gebruik maakt van dat gegeven.

7. ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN VOLGENS DE ECONOMISCHE ACTIVITEITSSECTOR

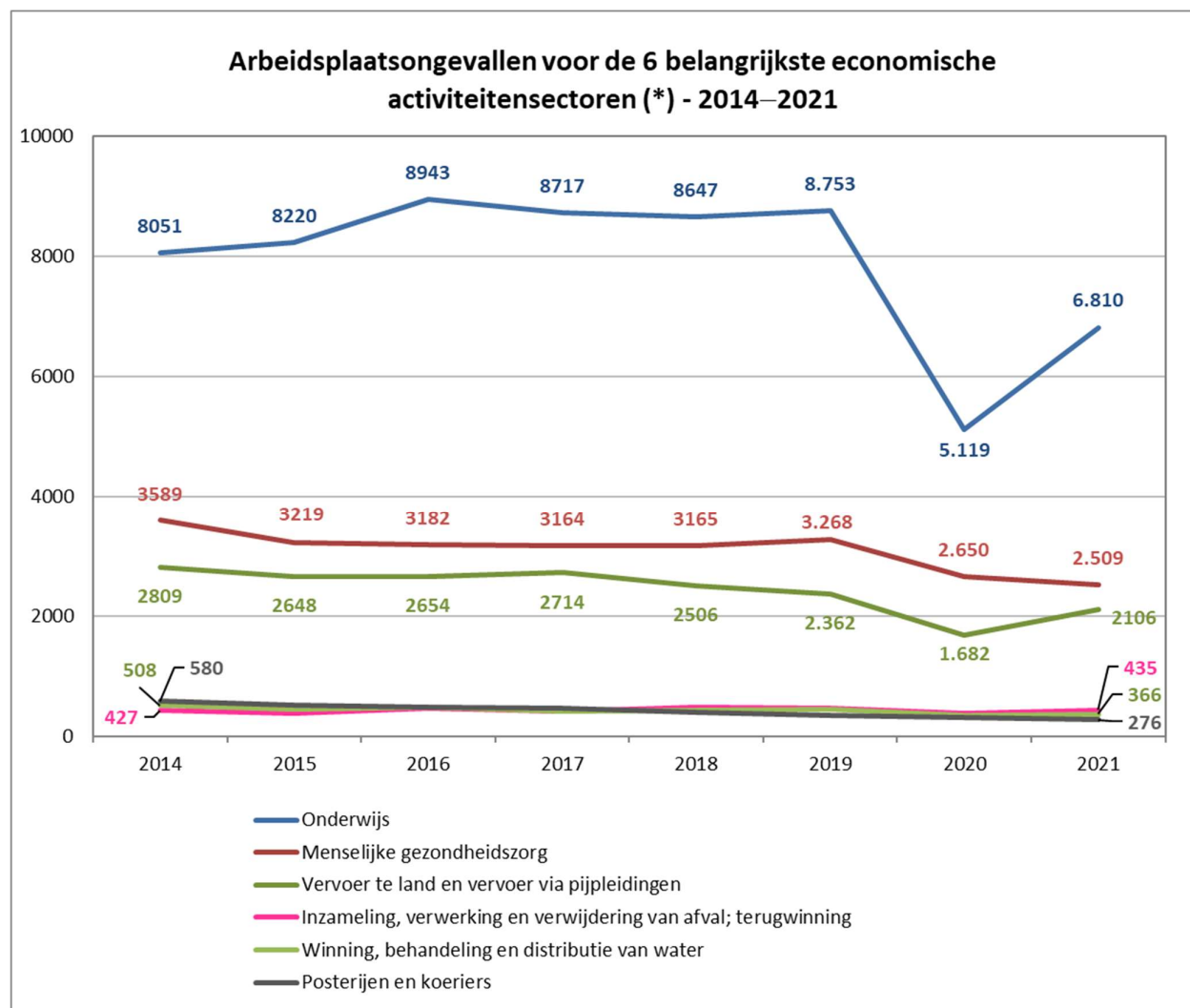
De sectoren 84 en 85 vertegenwoordigen samen ongeveer 82% van de tewerkstelling (uitgedrukt in VTE) in de publieke sector in 2021, met een aandeel van respectievelijk 45% en 37%, vandaar dat we deze eerst even apart toelichten.

In de sector 84 van het “Openbaar Bestuur en Defensie; en Verplichte Sociale Verzekeringen” deden zich 4.308 minder arbeidsplaatsongevallen voor in 2020 ten opzichte van 2019, gevolgd door een stijging met 907 in 2021. In deze sector is de tewerkstelling in 2021 gestegen met 5.242 VTE tegenover 2020 (+1,5%), na een daling met 1.195 VTE in 2020.

In de sector 85 van het “Onderwijs” deden zich in 2020 3634 minder arbeidsplaatsongevallen voor dan in 2019. In 2021 is er een stijging van 1691 arbeidsplaatsongevallen, zie Grafiek 7.a. De meeste ongevallen doen zich voor in de sector van het secundair onderwijs. In deze sector is de tewerkstelling in 2021 ten opzichte van 2020 eveneens gestegen met 7918 VTE (+ 2,7%), na een stijging met 4509 VTE in 2020 tegenover 2019.

In sector 84 ligt de graad per 1.000 VTE van het totaal aantal aanvaarde arbeidsplaatsongevallen (44,31 en 46,39 in respectievelijk 2020 en 2021) hoger dan het algemeen gemiddelde (resp. 34,36 en 37,61 in 2020 en 2021), terwijl deze sector 85 een stuk lager ligt (resp. 17,61 en 22,94 in 2020 en 2021). Deze parameter vertoont in sector 85 dus wel een duidelijke stijging in 2021 tegenover 2020, door het grotere aantal aanvaarde arbeidsplaatsongevallen (6810 tegenover 5119, een stijging met 33%).

Grafiek 7.a: Evolutie van de arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector voor de 6 economische activiteitensectoren met het hoogste aantal ongevallen (*) - 2014–2021

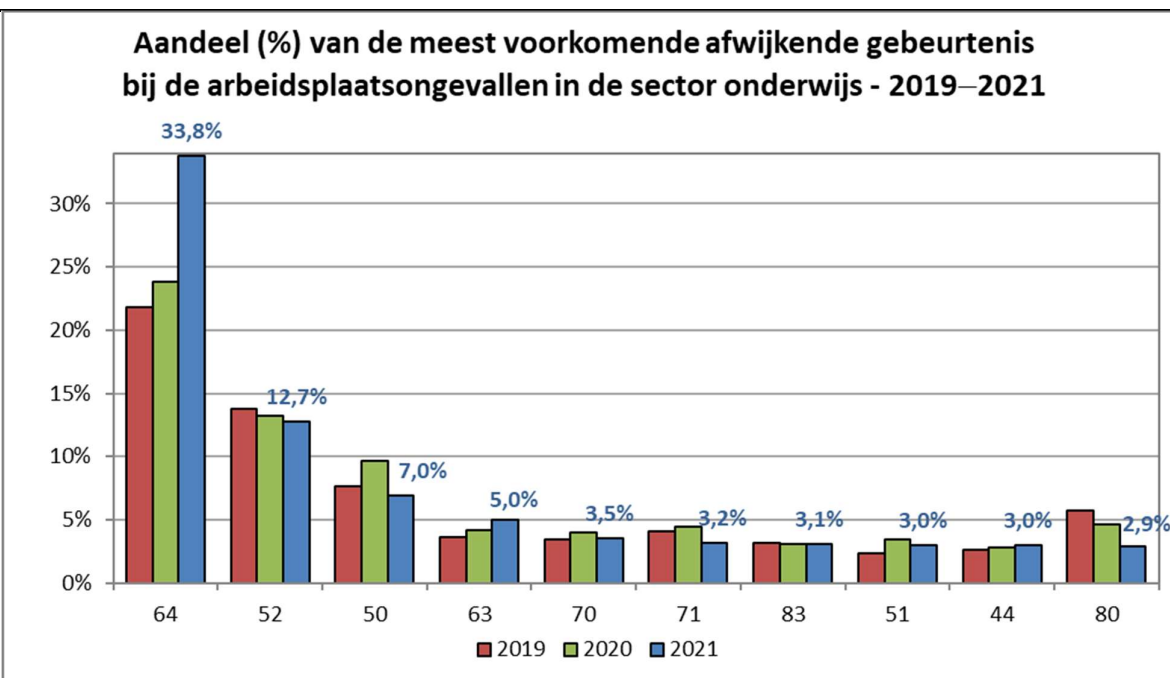

(*): m.u.v. sector 84 “Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen”. In deze sector waren er in de periode 2019–2021 respectievelijk 20.018, 15.710 en 16.617 arbeidsplaatsongevallen.

De onderwijssector is de grootste sector inzake aanvaarde arbeidsplaatsongevallen publieke sector, m.u.v. sector 84 “Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen”, gevolgd door “menselijke gezondheidszorg” en “vervoer te land en vervoer via pijpleidingen”.

Een opvallende evolutie is de daling van het aantal arbeidsplaatsongevallen in de “Menselijke gezondheidszorg” tijdens de (post)coronajaren 2020–2021. De tewerkstelling in deze sector, uitgedrukt in VTE, bleef in deze periode vrij stabiel (47.000 à 48.000 VTE in de periode 2019–2021).

Grafiek 7.b: Evolutie van het aandeel (%) van het aantal arbeidsplaatsongevallen in de sector “Onderwijs” - verdeling volgens de meest voorkomende afwijkende gebeurtenissen - 2019–2021

64 - Ongecoördineerde, onbeheerste of verkeerde bewegingen

52 - Uitglijden of struikelen met val, vallen van personen - op dezelfde hoogte

50 - Uitglijden of struikelen met val, vallen van personen - niet gespecificeerd

63 - Door een voorwerp of de vaart daarvan gegrepen of meegesleept worden

70 - Bewegen van het lichaam met of zonder fysieke belasting (doorgaans leidend tot inwendig letsel) - niet gespecificeerd

71 - Optillen, dragen, opstaan

83 - Geweldpleging, agressie, bedreiging door buitenstaanders jegens de slachtoffers in het kader van hun beroepsuitoefening

51 - Vallen van personen - van hoogte

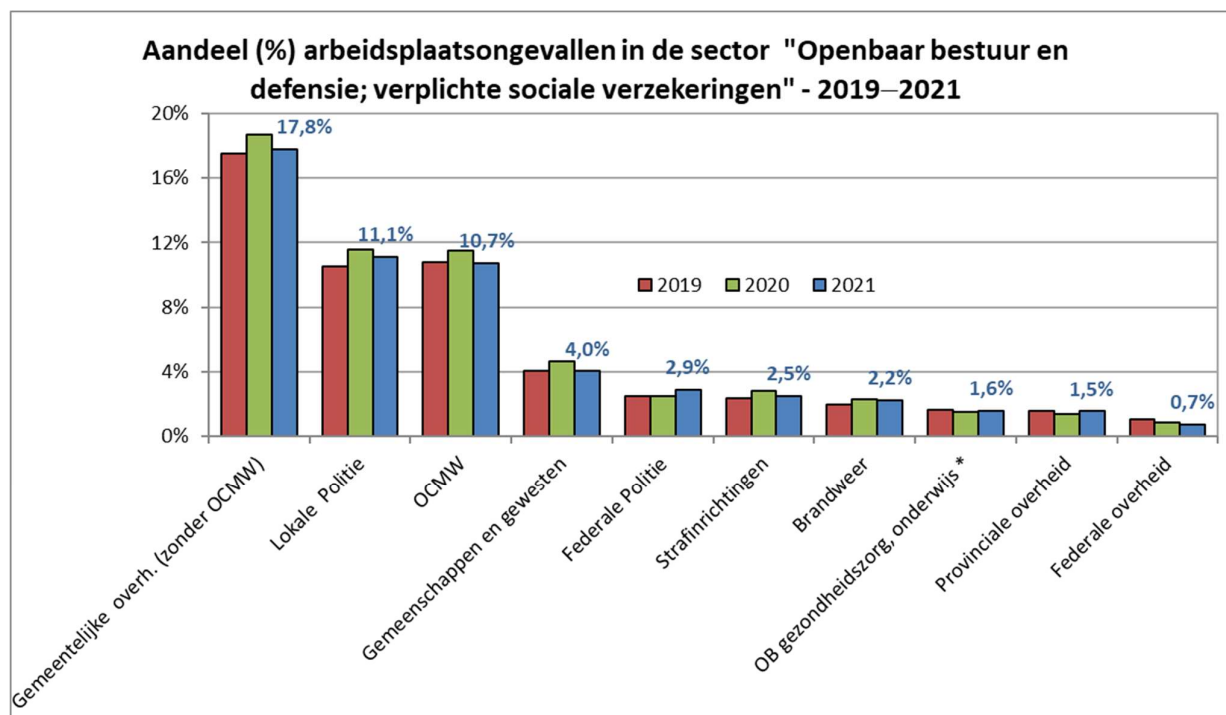
44 - Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een voorwerp (dat wordt gedragen, verplaatst, gehanteerd enz.)

80 - Verrassing, schrik, geweldpleging, agressie, bedreiging, aanwezig zijn - niet gespecificeerd

Grafiek 7.b toont de evolutie in de periode 2019–2021 van het procentueel aandeel van de tien meest voorkomende afwijkende gebeurtenissen bij arbeidsplaatsongevallen in de onderwijssector (geselecteerd volgens de meest voorkomende type afwijkende gebeurtenis in 2021, met uitsluiting van “onbekend” en “andere gebeurtenis, niet in de lijst”, die samen $\pm 4,5\%$ vertegenwoordigen).

Een opvallende evolutie is het hoge aandeel van “Ongecoördineerde, onbeheerste of verkeerde bewegingen” in 2021. Terwijl “Verrassing, schrik, geweldpleging, agressie, bedreiging, aanwezig zijn - niet gespecificeerd” in 2019 en 2020 nog de vierde plaats innamen in deze lijst met een aandeel van respectievelijk 5,7% en 4,7%, komt dit type gebeurtenis in 2021 slechts op de tiende plaats (2,9%), en wordt de vierde plaats ingenomen door “Door een voorwerp of de vaart daarvan gegrepen of meegesleept worden” (5,0%).

Grafiek 7.c: Evolutie van het aandeel (%) van het aantal arbeidsplaatsongevallen in de sector "Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen" (detail) - 2019–2021

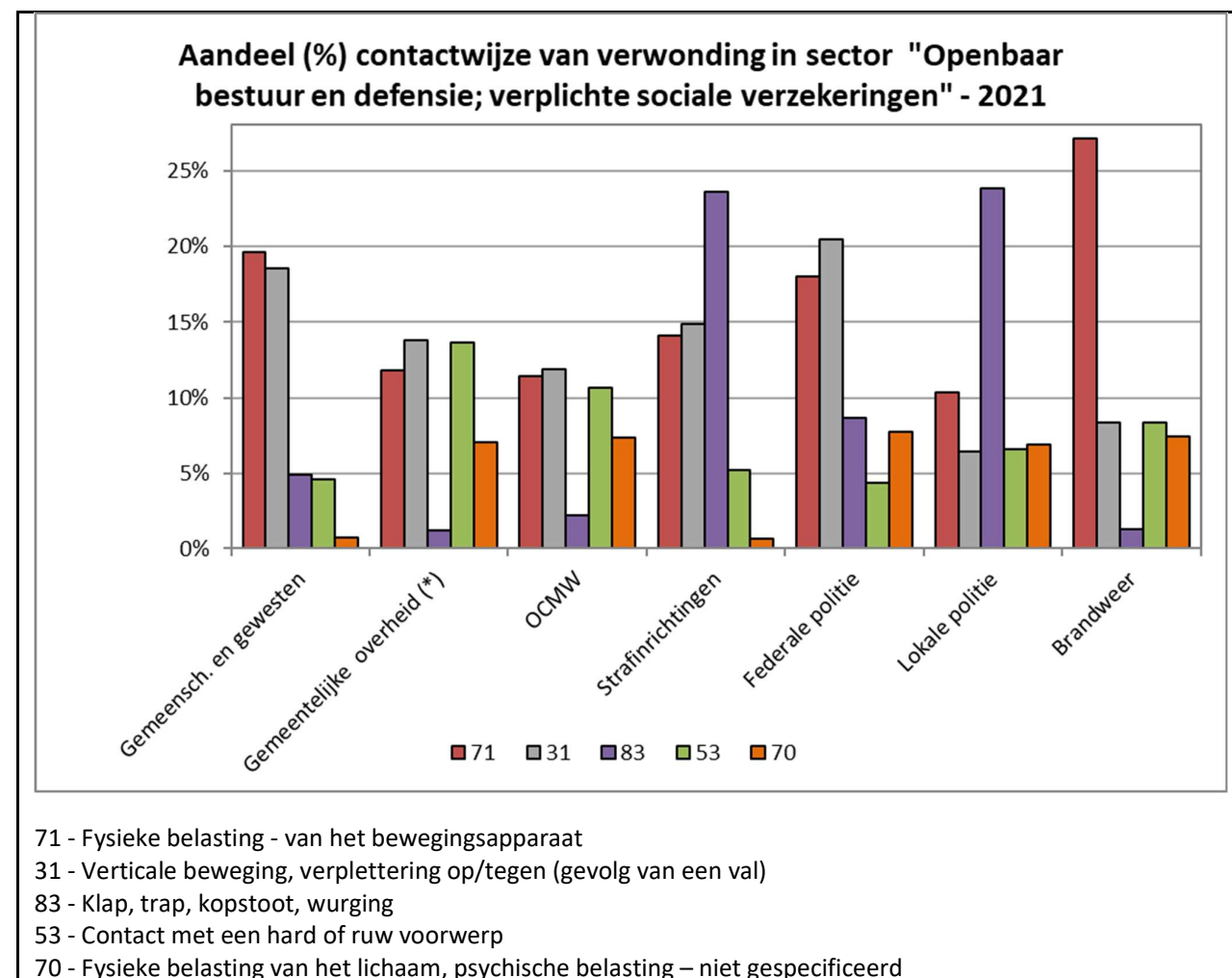
* Openbaar bestuur op het gebied van de gezondheidszorg, onderwijs, cultuur e.a. sociale dienstverlening met uitzondering van de sociale verzekeringen

Bovenstaande Grafiek 7.c toont de evolutie in de periode 2019-2021 van de verdeling over de tien belangrijkste deelsectoren (NACE-code op vijf posities) van het procentueel aandeel der arbeidsplaatsongevallen, in de sector 84 “**Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen**”. Deze sector vertegenwoordigt 55,6% van de aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in de publieke sector in 2021. De meeste arbeidsplaatsongevallen deden zich in 2021 in deze sector voor bij de gemeentelijke overheid, de lokale politie en de OCMW's.

In 2020 vertegenwoordigden deze drie deelsectoren nog 41,7% van de arbeidsplaatsongevallen, terwijl dit aandeel in 2021 is gedaald tot 39,6%. Verder deden zich geen grote verschuivingen voor tussen de deelsectoren in de periode 2019-2021. In zowat alle deelsectoren is het procentueel aandeel in 2021 vergelijkbaar met de waarde in 2019.

Deze gegevens zijn gebaseerd op het aantal arbeidsongevallen binnen elke deelsector, en brengen de tewerkstellingscijfers dus niet in rekening. Deze komen in de volgende grafiek aan bod.

Grafiek 7.d: Aandeel (%) van de contactwijze van verwonding in sector "Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen" - 2021

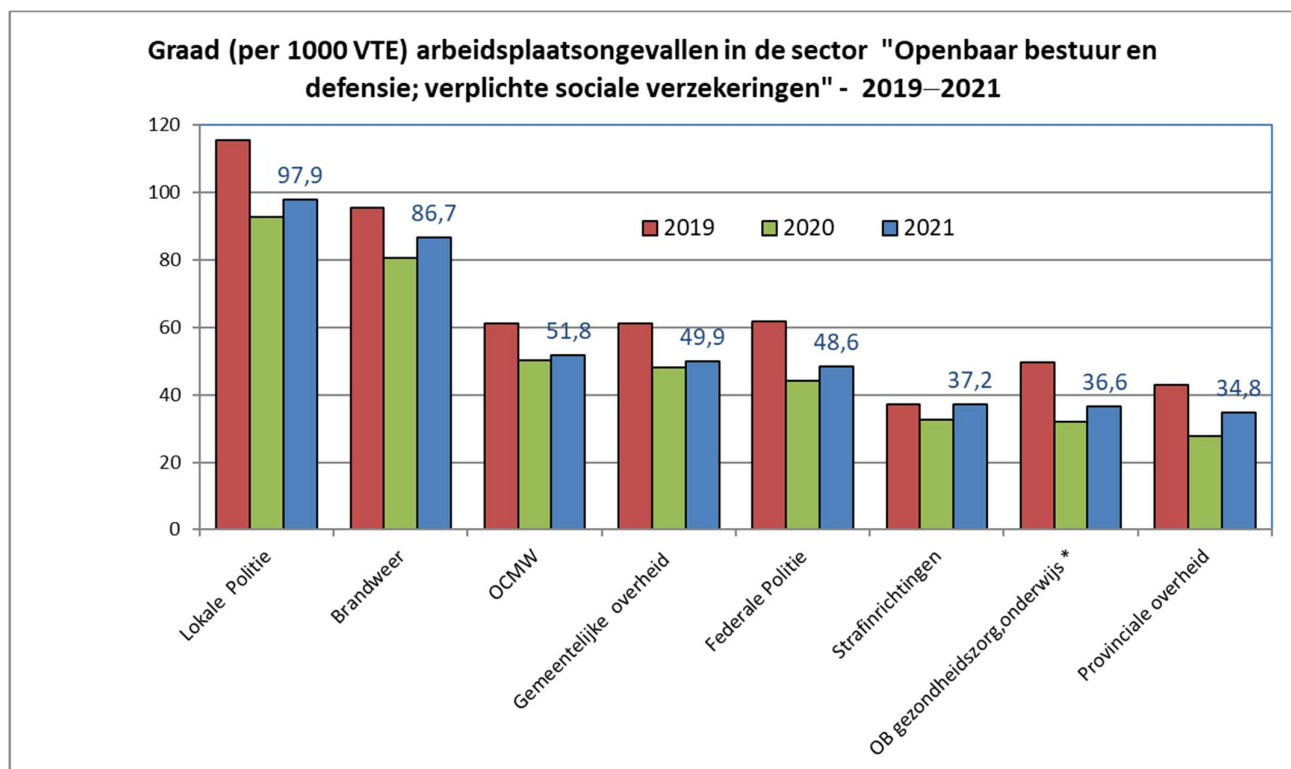
(*) zonder OCMW

In Grafiek 7.d tonen we het procentueel aandeel van de contactwijze van verwonding binnen de zeven deelsectoren met de meeste arbeidsongevallen in de sector **"Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen"** (NACE 84). De vijf geselecteerde contactwijzen zijn diegene die het vaakst voorkomen binnen deze sector, in dalende volgorde van frequentie. "Fysieke belasting - van het bewegingsapparaat" vormt dus over alle deelsectoren heen de contactwijze van verwonding met het grootste procentueel aandeel.

Deze grafiek toont dat "Klap, trap, kopstoot, wurging" de meest voorkomende contactwijze bij verwonding is bij de "Strafinrichtingen" en de "Lokale politie", maar daarentegen in de andere deelsectoren minder (Federale politie) tot eerder zelden voorkomt.

Bij de "Gemeentelijke overheid (zonder OCMW)" en het "OCMW" vormt "Contact met een hard of ruw voorwerp" een belangrijke oorzaak van de contactwijze bij verwonding, wat minder het geval is in de andere deelsectoren.

Grafiek 7.e: Evolutie van de graad per 1000 VTE van de aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in de sector "Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen" - 2019–2021

* Openbaar bestuur op het gebied van de gezondheidszorg, onderwijs, cultuur e.a. sociale dienstverlening met uitzondering van de sociale verzekeringen

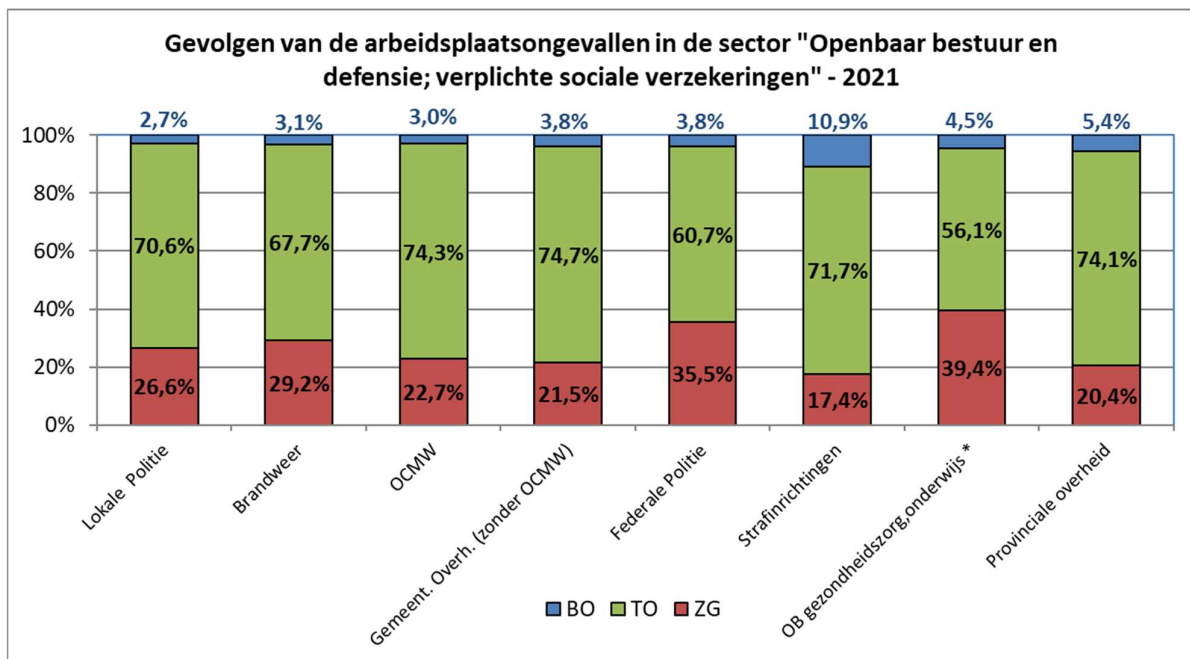
In deze Grafiek 7.e tonen we de evolutie in de periode 2019–2021 van de graden (per 1000 VTE) van het aantal aanvaarde arbeidsongevallen in sector 84, voor de **acht deelsectoren** met de hoogste frequentiegraad in 2021.

We stellen vast dat, voor alle deelsectoren, deze parameter een significante daling vertoonde in 2020 tegenover 2019, gevolgd door een matige stijging in 2021. Behalve in de deelsector “strafinrichtingen”, ligt het niveau van de graad in 2021 lager dan in 2019.

In de deelsectoren “locale politie” en “brandweer” is het risico op arbeidsplaatsongevallen duidelijk hoger dan in de andere deelsectoren, met respectievelijk een waarde van 97,9 en 86,7 arbeidsplaatsongevallen per 1000 VTE in 2021.

In de volgende grafiek komen de gevolgen van de arbeidsplaatsongevallen binnen deze subsectoren aan bod.

Grafiek 7.f: Gevolgen van de aanvaarde arbeidsplaatsongevallen in de sector "Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen" - 2021

In Grafiek 7.f tonen we de **gevolgen**, en dus de ernst, van de aanvaarde arbeidsplaats-ongevallen 2021 in de sector van het “Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen”, opgedeeld volgens dezelfde deelsectoren die in Grafiek 7.e aan bod kwamen.

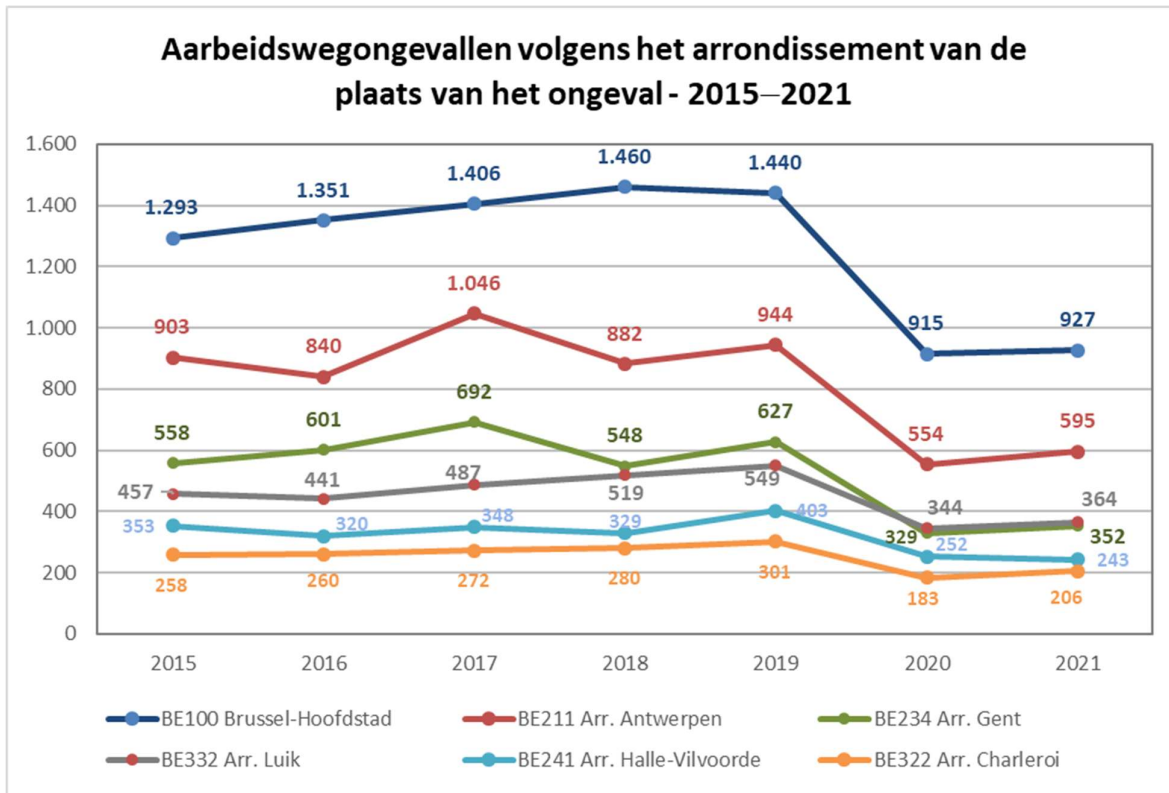
Bij de deelsectoren “Federale politie” (35,5%) en “Openbaar bestuur op het gebied van de gezondheidszorg, onderwijs, cultuur e.a. sociale dienstverlening met uitzondering van de sociale verzekeringen” (39,4%) is het aandeel van het aantal ongevallen zonder gevolgen (ZG) het grootst, terwijl bij de “Strafinrichtingen” het aandeel hiervan het kleinst is (17,4%).

De meeste ongevallen (volgens aandeel) met tijdelijke ongeschiktheid (TO) vallen voor bij “Gemeentelijke overheid (zonder OCMW)” (74,4%), “OCMW” (74,3%) en de “Provinciale overheid” (74,1%), terwijl het aandeel hiervan het kleinst is bij de deelsector “Openbaar bestuur op het gebied...” (56,1%).

Het meest opvallende aspect in bovenstaande grafiek is wellicht het grote aandeel van arbeidsplaatsongevallen met blijvende ongeschiktheid (BO) bij de “Strafinrichtingen” (10,9%).

8. ARBEIDSWEGONGEVALLEN

Grafiek 8.a: Evolutie van de arbeidswegongevallen in de publieke sector - verdeling volgens het arrondissement van de plaats van het ongeval - 2015–2021

In Grafiek 8.a wordt de evolutie van de arbeidswegongevallen voor de **6 arrondissementen** met de meeste arbeidswegongevallen in 2021 (> 200) weergegeven. Men stelt vast dat het aantal arbeidswegongevallen in bijna alle arrondissementen licht gestegen is in vergelijking met 2020, met een gemiddelde stijging van 5%, maar nog altijd ongeveer 35% onder het niveau van 2019 ligt. Dit is wellicht het gevolg van het grotere aandeel telewerk in de arbeidsorganisatie.

De meeste arbeidswegongevallen doen zich voor in Brussel-Hoofdstad, gevolgd door de arrondissementen Antwerpen, Luik en Gent. Luik neemt sinds twee jaar de plaats over van Gent als arrondissement met het derde hoogste aantal arbeidswegongevallen.

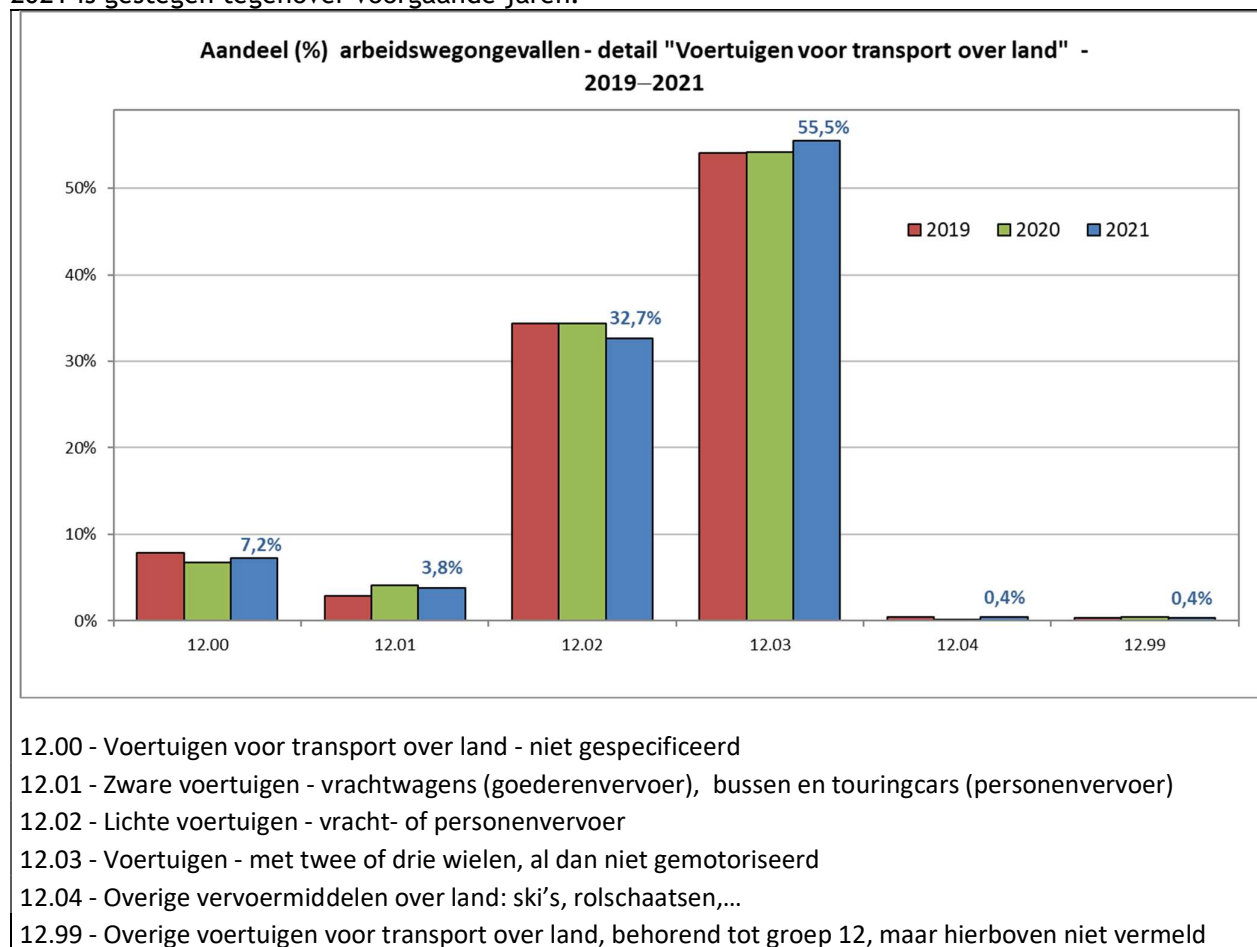
Grafiek 8.b: Evolutie van het aandeel (%) van het betrokken voorwerp gelinkt aan de afwijkende gebeurtenis bij arbeidswegongevallen - 2019–2021

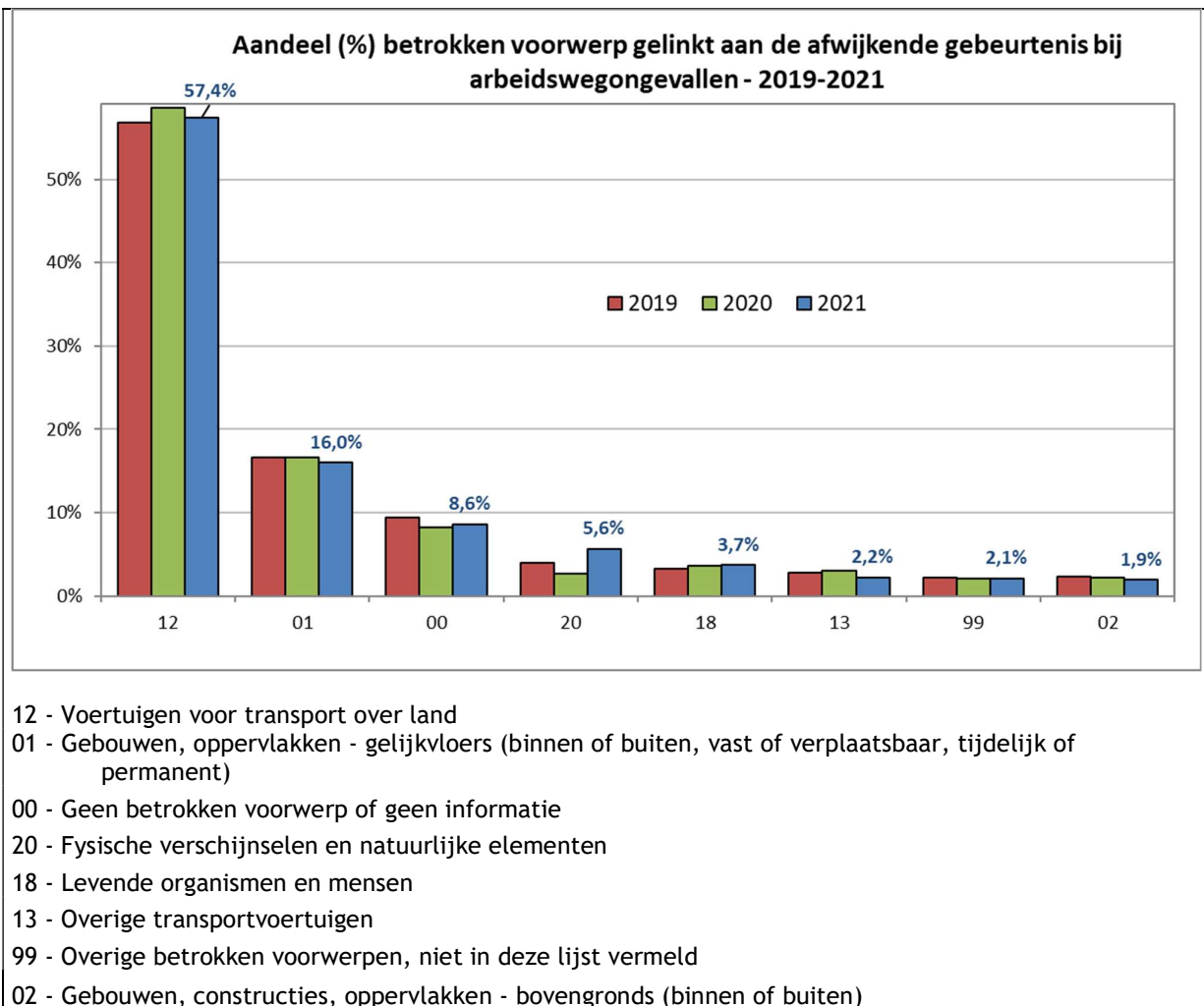
Onderstaande Grafiek 8.b toont de evolutie van de verdeling van het procentueel aandeel binnen de categorie “betrokken voorwerp” bij een aanvaard arbeidswegongeval in de periode 2019-2021.

Hieruit blijkt dat “Voertuigen voor transport over land” veruit de belangrijkste categorie vormt, met een procentueel aandeel dat is gedaald in vergelijking met 2020, maar nagenoeg ongewijzigd is in vergelijking met 2019. Deze categorie wordt in

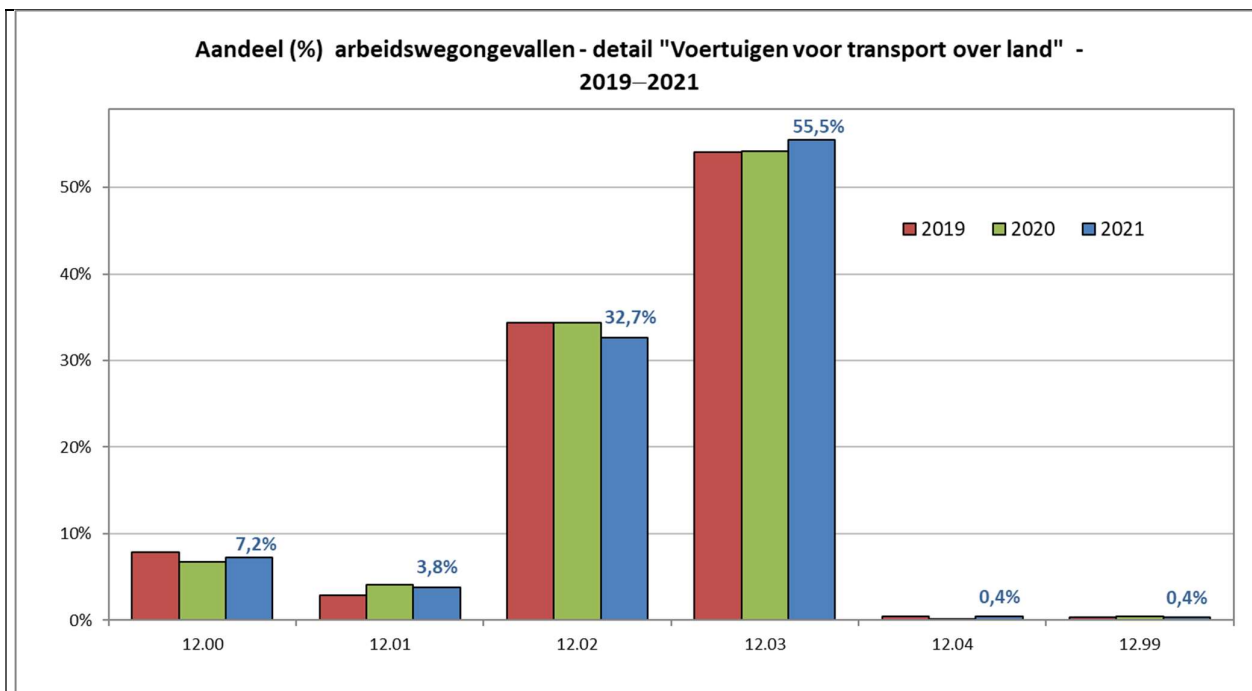
Grafiek 8.c in meer detail toegelicht.

Verder valt op dat het aandeel van de categorie “Fysische verschijnselen en natuurlijke elementen” in 2021 is gestegen tegenover voorgaande jaren.

Grafiek 8.c: Evolutie van het aandeel (%) bij betrokken voorwerp “Voertuigen voor transport over land” volgens het specifiek type betrokken voertuig - 2019–2021

12.00 - Voertuigen voor transport over land - niet gespecificeerd

12.01 - Zware voertuigen - vrachtwagens (goederenvervoer), bussen en touringcars (personenvervoer)

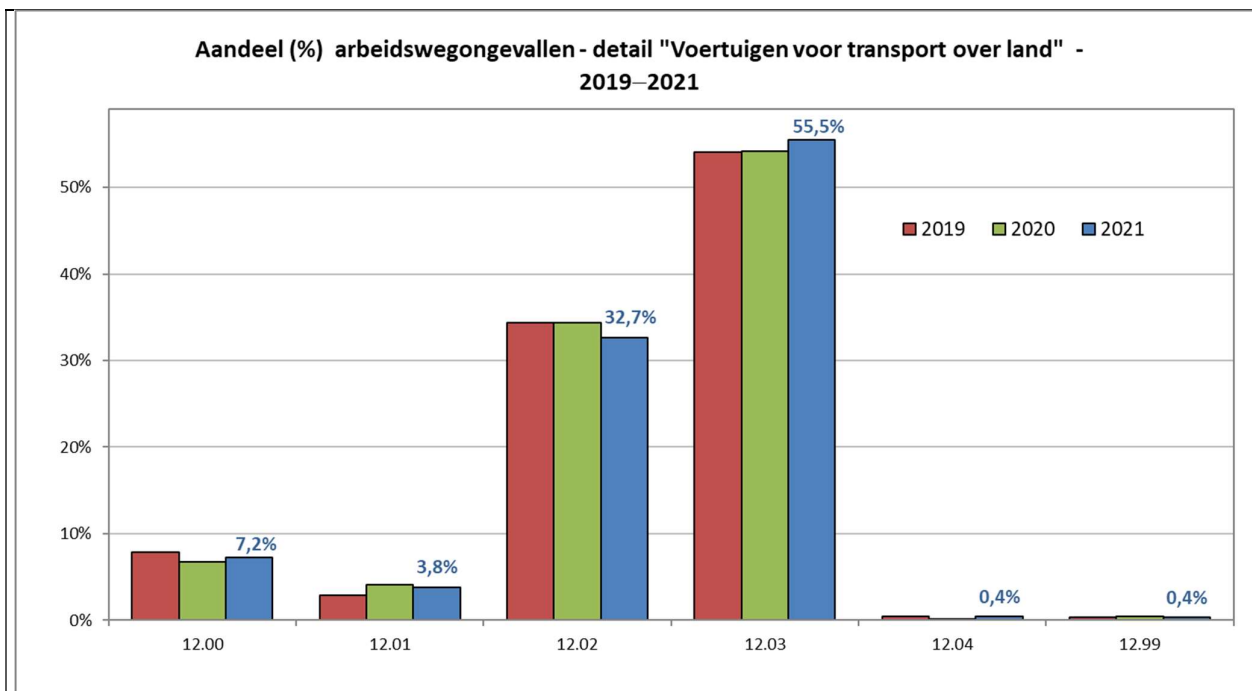
12.02 - Lichte voertuigen - vracht- of personenvervoer

12.03 - Voertuigen - met twee of drie wielen, al dan niet gemotoriseerd

12.04 - Overige vervoermiddelen over land: ski's, rolschaatsen,...

12.99 - Overige voertuigen voor transport over land, behorend tot groep 12, maar hierboven niet vermeld

Grafiek 8.c toont in meer detail de evolutie van het procentueel aandeel van het specifiek type voertuig binnen de categorie “Voertuigen voor transport over land” bij een aanvaard arbeidswegongeval in de periode 2019–2021.

12.00 - Voertuigen voor transport over land - niet gespecificeerd

12.01 - Zware voertuigen - vrachtwagens (goederenvervoer), bussen en touringcars (personenvervoer)

12.02 - Lichte voertuigen - vracht- of personenvervoer

12.03 - Voertuigen - met twee of drie wielen, al dan niet gemotoriseerd

12.04 - Overige vervoermiddelen over land: ski's, rolschaatsen,...

12.99 - Overige voertuigen voor transport over land, behorend tot groep 12, maar hierboven niet vermeld

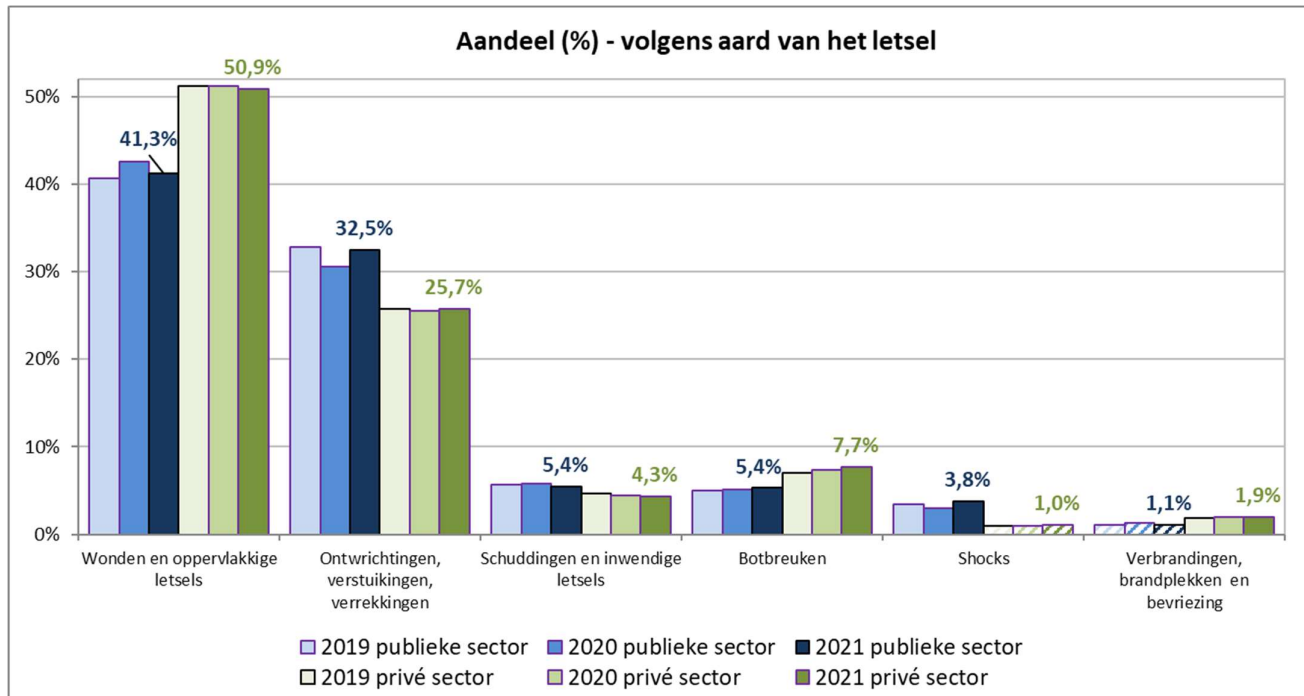
De deelcategorie “12.03 - Voertuigen - met twee of drie wielen, al dan niet gemotoriseerd” vertegenwoordigt duidelijk het grootste aandeel (55,5% in 2021), gevolgd door “12.02 - Lichte voertuigen - vracht- of personenvervoer” (32,7% in 2021). Het aandeel van deze eerste deelcategorie vertoont een kleine stijging in 2021 in vergelijking met 2019–2020, terwijl het aandeel van deelcategorie 12.02 een kleine daling vertoont in 2021.

Deelcategorie 12.03 omvat een aantal transportmiddelen die de laatste jaren aan populariteit hebben gewonnen, zoals elektrische fietsen en steps, en speedpedelecs. Helaas is het met de huidige codes niet mogelijk om deze apart toe te lichten.

9. VERGELIJKING TUSSEN DE KARAKTERISTIEKEN VAN DE ARBEIDSPLAATSONGEVALLEN IN DE PUBLIEKE SECTOR EN DE PRIVÉSECTOR VAN 2019 TOT 2021

Diverse variabelen met betrekking tot de ongevallen op de arbeidsplaats voor de publieke sector worden met elkaar vergeleken voor de periode 2019 tot 2021. Tevens wordt de vergelijking gemaakt met de gegevens van de privésector. Meer specifiek wordt, voor elke onderzochte variabele, het procentueel aandeel berekend op basis van duidelijk identificeerbare gegevens van de (tenzij anders vermeld) 5 belangrijkste generieke categorieën in de publieke sector, en worden deze waarden vergeleken (met uitsluiting van de categorieën “overige” en “onbekende”, die samen meestal $\pm 10\%$ vertegenwoordigen). Hierna worden deze gegevens grafisch voorgesteld.

Grafiek 9.a: aard van het letsel:

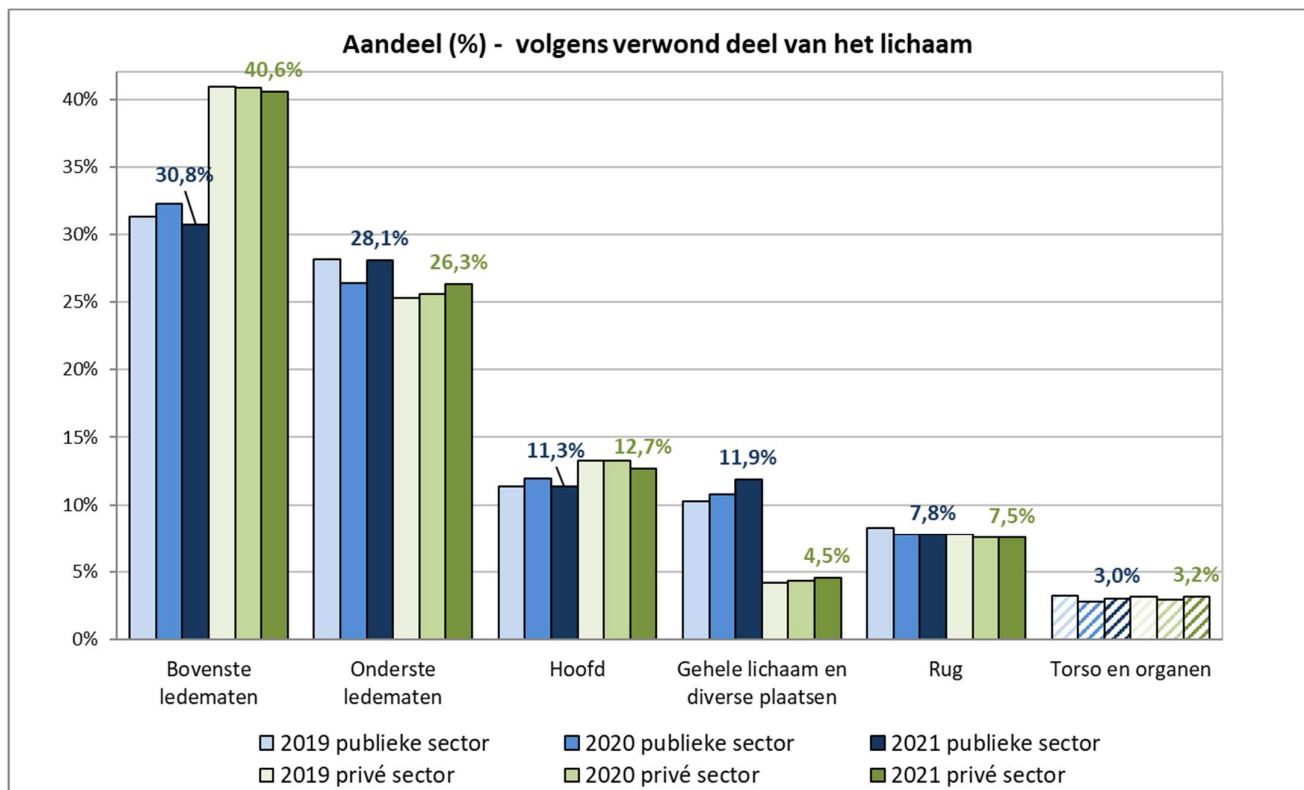
Uit de vergelijking over de jaren heen in de periode 2019–2021 voor de publieke (en de privé) sector komen geen grote wijzigingen tot uiting. Deze vaststelling geldt voor alle variabelen die hierna worden bekeken, waarbij we benadrukken dat we enkel procentuele aandelen tonen in deze grafieken, geen absolute aantallen.

Bij de vergelijking voor 2021 tussen de publieke sector en de privésector komen zowel gelijkenissen als verschillen naar voor. Zo ziet men met betrekking tot de **aard van het letsel** dat in de publieke sector de categorie “shocks” (3,8%) deel uitmaakt van de vijf meest voorkomende categorieën, terwijl dit in de privésector geldt voor “verbrandingen, brandplekken en bevrozing” (1,9%).

Grote verschillen tussen de data voor de publieke en de privé sector worden er in de meeste categorieën niet waargenomen. Wel komen in de privésector “Wonden en oppervlakkige letsels” vaker voor dan in de publieke sector (50,9% versus 41,3% in 2021), terwijl “Ontwrichtingen, verstuikingen en verrekkingen” in de publieke sector (32,5%) iets vaker voorkomen dan in de privésector (25,7%).

Verder heeft het coronajaar 2020 weinig of geen beduidende invloed gehad op het aandeel van de aard van de letsels, noch in de privé, noch in de publieke sector.

Grafiek 9.b: Verwond deel van het lichaam:

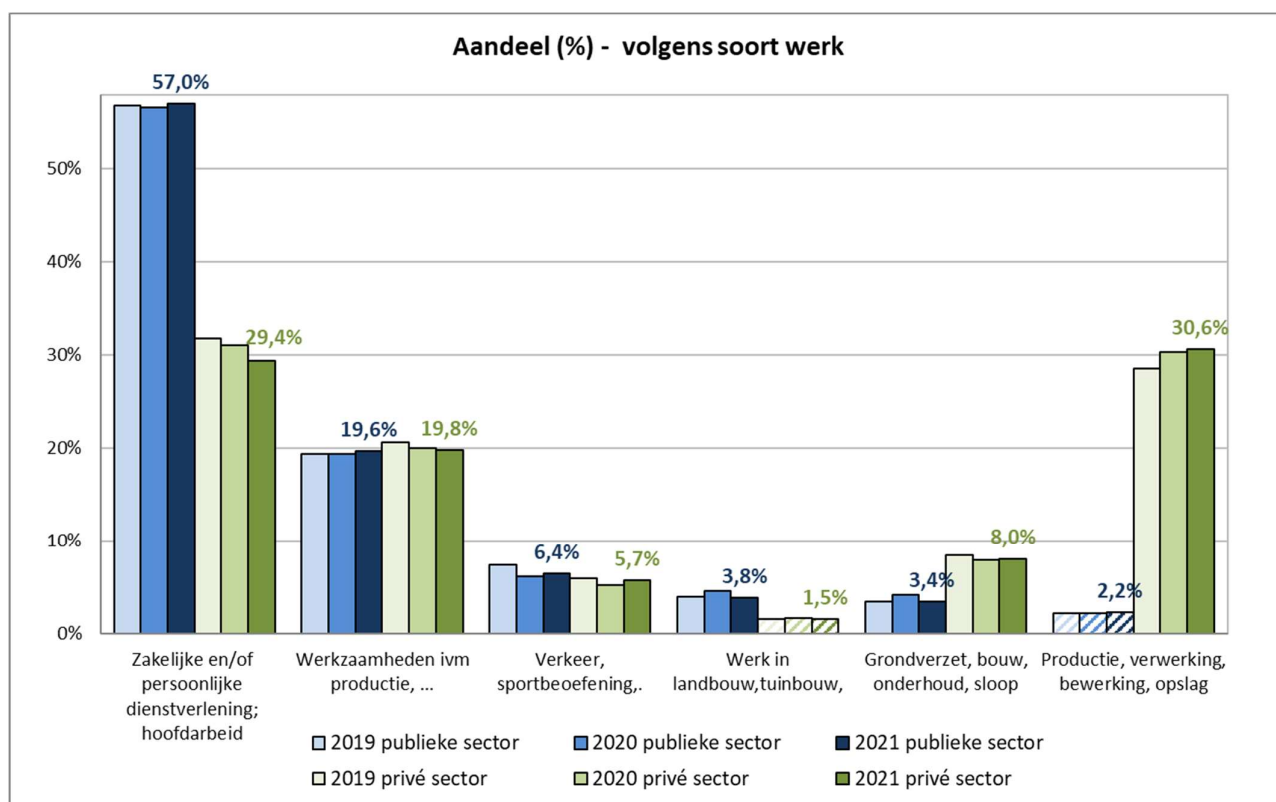

Bij de vergelijking voor 2021 tussen de publieke sector en de privésector ziet men dat de vijf meest voorkomende **verwonde delen van het lichaam** in procentueel aandeel zowel voor de publieke sector als voor de privésector dezelfde zijn.

Het procentueel aandeel van verwondingen aan de “Bovenste ledematen” is in de privésector (40,6% in 2021) hoger dan in de publieke sector (30,8%), terwijl het procentueel aandeel voor verwondingen aan het “Gehele lichaam en diverse plaatsen” in de publieke sector (11,9%) significant hoger ligt dan in de privésector (4,5%).

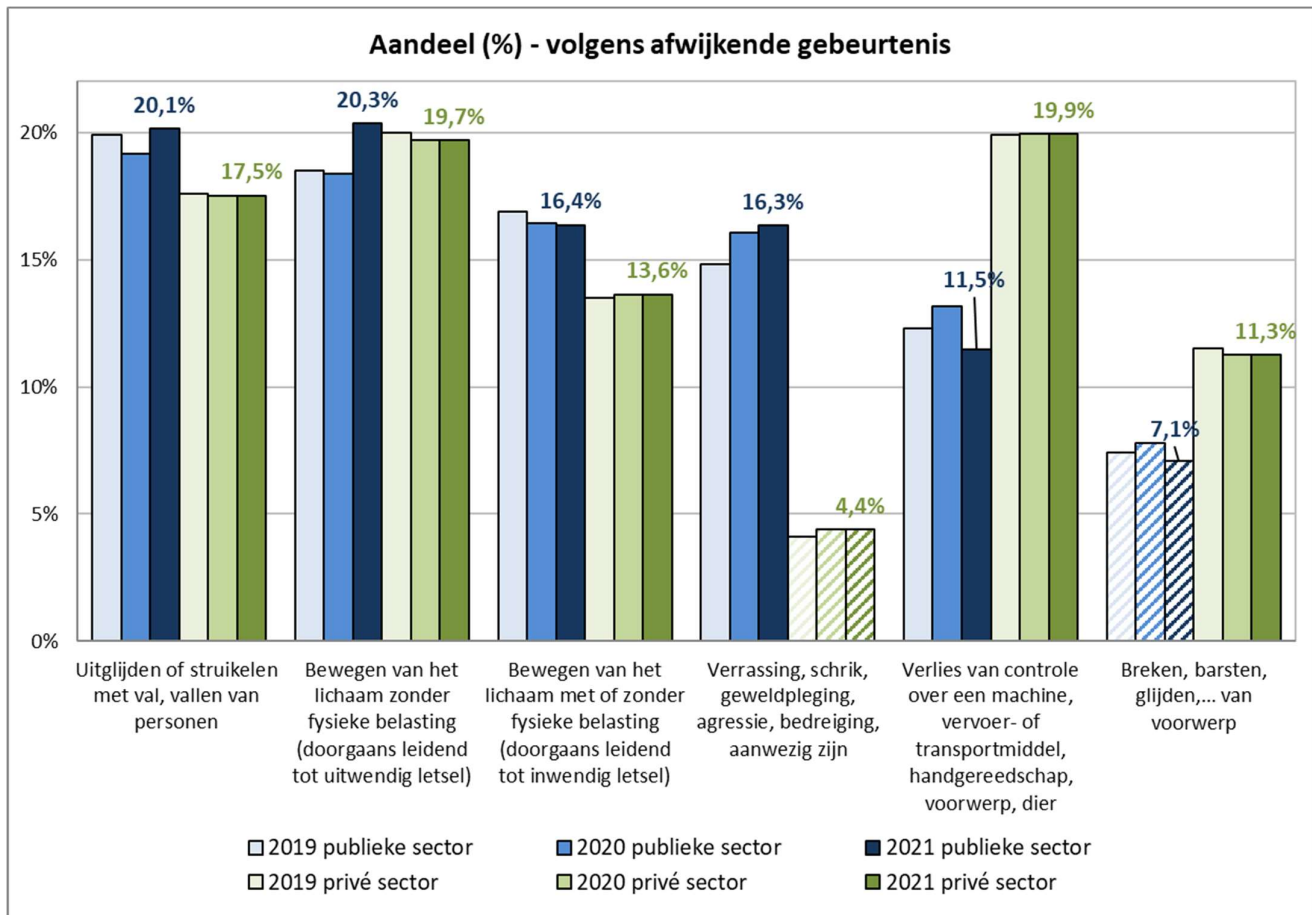
Ook in deze grafiek merkt men weinig invloed van het coronajaar 2020 op het aandeel van het verwond deel van het lichaam.

Grafiek 9.c: Soort werk

De specificiteit van de publieke sector/privésector komt sterker tot uiting in het **soort werk**: “zakelijke en/of persoonlijke dienstverlening; hoofdarbeid” maakt in 2021 57% uit van het soort werk, terwijl in de privésector dit slechts 29,4% is, en waar hier “productie, verwerking, bewerking, opslag” een aandeel van 30,6% vertegenwoordigt, een categorie die niet tot de vijf belangrijkste van de publieke sector behoort.

Grafiek 9.d: Afwijkende gebeurtenis:

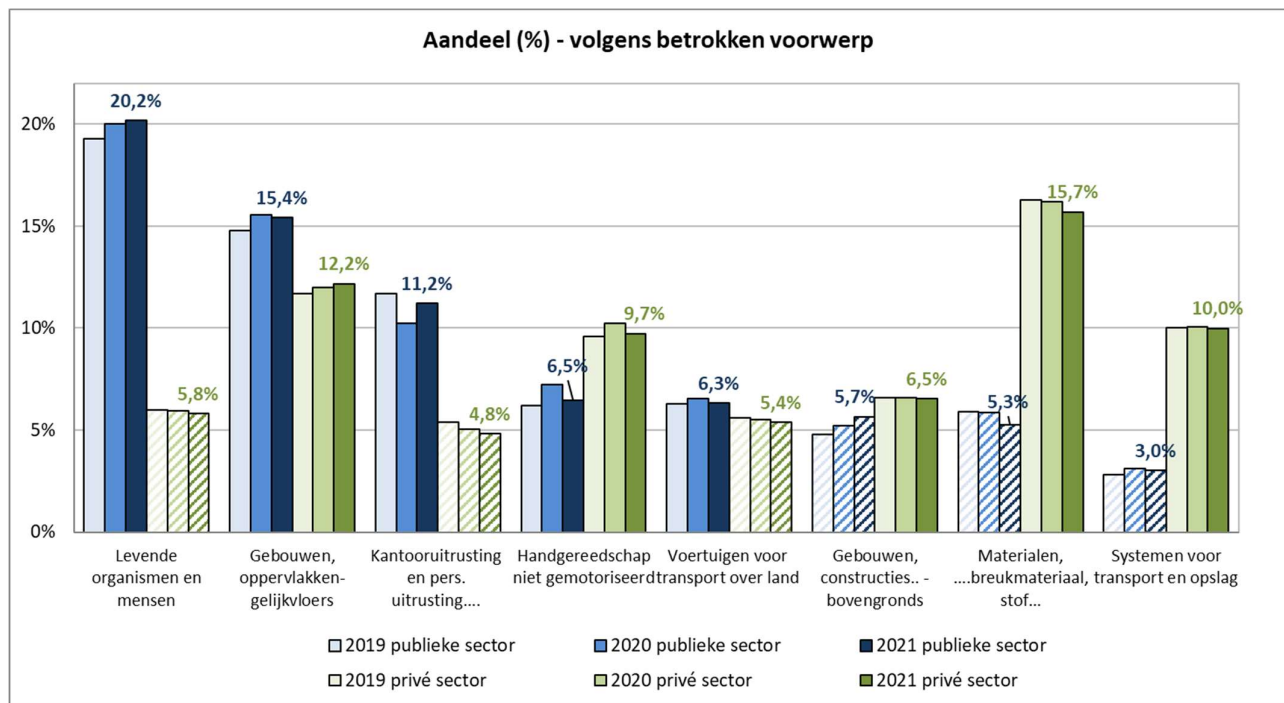

In bovenstaande grafiek 9.d wordt het procentueel aandeel van de **afwijkende gebeurtenis** bij arbeidsplaatsongevallen in de publieke en privésector voor de jaren 2019–2021 getoond (met uitsluiting van de categorieën “overige” en “onbekende”, samen goed voor ±5,5%).

Bij de afwijkende gebeurtenis, is een opmerkelijk verschil zichtbaar tussen publieke en privé sector. Waar “verrassing, schrik, geweldpleging, agressie, bedreiging, aanwezig zijn” behoort tot de top 5 van 2021 in de publieke sector (16,3%), komt dit eerder zelden voor in de privésector (4,4%). In de privésector komt dan wel “Breken, barsten, glijden, vallen, instorten van het betrokken voorwerp” voor in de top 5 van de proportioneel meest voorkomende afwijkende gebeurtenissen (11,3%), terwijl dit in de publieke sector niet het geval is.

“Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) over een machine, vervoer- of transportmiddel, handgereedschap, voorwerp, dier” maakt in de privésector in 2021 19,9% uit van het totaal aantal arbeidsongevallen op de arbeidsplaats, terwijl dit in de publieke sector aanzienlijk lager (11,5%) is.

Grafiek 9.e: Bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerp

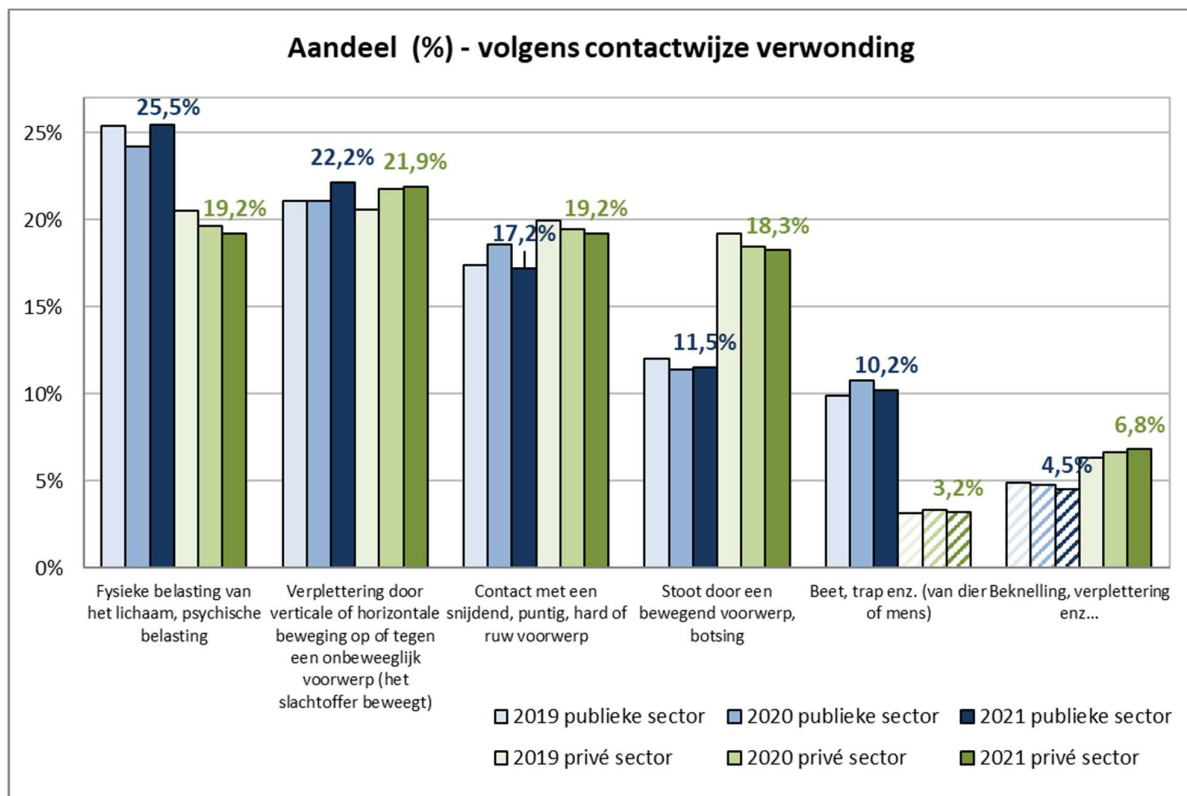
In bovenstaande grafiek 9.e worden de 8 categorieën **betrokken voorwerpen** met het hoogste procentueel aandeel in de publieke sector geselecteerd (met uitsluiting van de categorieën “overige” en “onbekende”, samen goed voor $\pm 14\%$).

Wat het **betrokken voorwerp** betreft merkt men een duidelijk verschil op tussen de publieke sector en de privésector.

Zo komen arbeidsongevallen met als betrokken voorwerp “Levende organismen en mensen” (20,2% in 2021) en “Kantooruitrusting en persoonlijke uitrusting, sportuitrusting, wapens en huishoudelijke apparaten” (11,2% in 2021) wel voor in de top 5 van de publieke sector maar niet in de top 5 van de privésector. In de top 5 van de meest voorkomende betrokken voorwerpen in de privésector heeft men dan wel “Gebouwen, constructies, oppervlakken - bovengronds (binnen of buiten)” (6,5%) en “Systemen voor transport en opslag” (10%) die dan niet voorkomen in de top 5 van de publieke sector.

In de privésector is het procentueel aandeel van de arbeidsongevallen met als betrokken voorwerp “Materialen, objecten, producten, onderdelen van machines of voer- en vaartuigen, breukmateriaal, stof” (15,7%) aanzienlijk groter dan in de publieke sector (5,3%).

Grafiek 9.f: Contactwijze verwonding

Bovenstaande Grafiek 9.f toont het procentueel aandeel van de belangrijkste categorieën **contactwijze verwonding**.

Ook hier springen een aantal verschillen in het oog tussen de private en publieke sector. Terwijl de categorie “Fysieke belasting van het lichaam, psychische belasting” het hoogste aandeel vertegenwoordigt in de publieke sector (25,5%), is dit de categorie “Verplettering door verticale of horizontale beweging op of tegen een onbeweeglijk voorwerp (het slachtoffer beweegt)” in de privésector (22,2%).

Ook is het aandeel van de categorie “Stoot door een bewegend voorwerp, botsing” duidelijk hoger in privésector (18,3%) in vergelijking met de publieke sector (11,5%), terwijl het omgekeerde geldt voor de categorie “Beet, trap enz. (van dier of mens)” (3,2% versus 10,2%).